

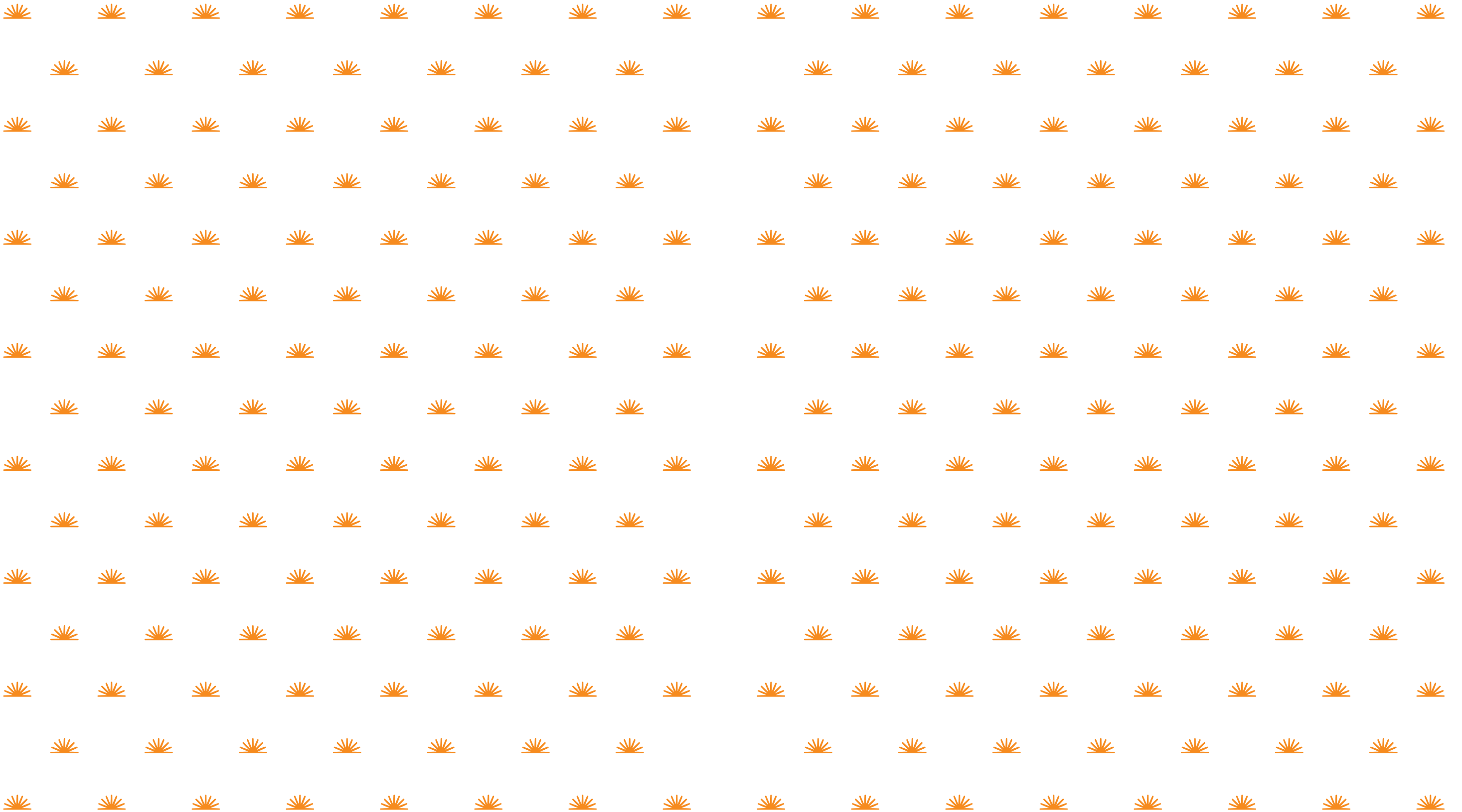
KENNIE

95 JAAR AMBIANCE ZONWERING VAN DER WAL

BESTAAT

JUBILEUMBOEK 1929 - 2024

NIE

Opgedragen aan

Ton en Meindert van der Wal

In liefdevolle herinnering aan

Johannes, Jansje, Joop, Gerda en Jon van der Wal
en Wouter de Wild

van der Wal
ZONWERING

KENNIE BESTAAT NIE

Met een warme mok koffie in zijn hand, zoeken Johannes' ogen de blik van zijn vrouw Jansje. Hij hoeft niet lang te zoeken; de woonkamer van hun arbeidershuisje is immers klein. Jansje is bezig om hun zesjarige dochtertje Annie zelf kleding te leren naaien. Dingen met je handen maken, een ambacht leren, dat is een groot goed. Met tederheid beziet Johannes het tafereel.

Dan kijkt Jansje op. 'Ik heb besloten dat ik het ga doen, Jansje. Ik begin voor mezelf.', zegt Johannes en hij klinkt een tikje opgelucht. Het bericht komt niet als verrassing voor Jansje. Hoewel ze het spannend vindt, vindt ook zij dat dit is wat hij moet doen.

'Dat is een goed idee', zegt ze, terwijl ze instemmend knikt.

VOOR WOOD RD

Voor u ligt het ‘geschiedenisboek’ van Ambiance Zonwering van der Wal. Wat in 1929 begon met een duidelijke visie, staat na 95 tumultueuze jaren nog fier overeind. Een bedrijf waar we trots op zijn en dat ik met liefde richting de volgende eeuw in onze geschiedenis hoop te sturen.

Ik wilde dit boek graag nu maken om de bijzondere verhalen van een aantal belangrijke mensen in de geschiedenis van ons bedrijf nog uit eerste hand te kunnen horen. Om met hun getuigenissen zo waarheidsgetrouw en authentiek mogelijk onze oorsprong vast te leggen, één decennium voor ons 100-jarig jubileum.

Op het eerste gezicht lijkt er een wereld van verschil te zijn tussen 1929 en 2024.

Gaandeweg deze zoektocht naar onze geschiedenis bleek echter dat dit eigenlijk helemaal niet zo is. Het bedrijf dat Johannes van der Wal stichtte in 1929 heeft anno nu nog steeds precies hetzelfde DNA en dezelfde manier van opereren. Hoe bijzonder is dat? Of misschien ook niet: dat ongewijzigde DNA vormt juist onze kracht, waardoor we het als bedrijf al meer dan 90 jaar goed doen. Een kracht die we vooral moeten koesteren.

De zoektocht naar onze geschiedenis begon klein met een paar interviews. Historica Wendelijn van der Leest — dankzij wie dit boek mede tot stand is gekomen — bracht echter tal van nieuwe, bijzondere dingen aan het licht. Het bleken waardevolle aanvullingen voor dit boek, waardoor het een compleet naslagwerk en een prachtige kroniek is geworden met 90 jaar bedrijfs- en familiegeschiedenis.

Ik wens u heel veel leesplezier!

DANIËL DE WILD

1929

DE GEBOORTE VAN EEN BEDRIJF

18 oct. 29

245

- P. carr. bew. Casper Fagelstr 15
  - P. J. reiz. Beetsl. 17
  - Vuist J. G. reiz. Ruijsdaellaan 51
  - Vullings-Donderdahl wed. J. R. pens. C. Drebbeistr 59
  - Vulpen van, G. arb. Oude Torenstr 13
  - H. N. brievenb. Nieuweg 251
  - N. Oude Torenstr 13
  - P. dienstverr. Rozenstr 77 T 851
  - W. arb. Geuzenw. 216
  - Vunderink H., leeraar gymn. Nieuw. 61 T 2302
  - Vuren van, E. M. waschverz. G. v. Amst. str 93
  - -Boeschoten wed. G. J. B. Wandelp. 2
  - Vusse van de, -Drieenhuizen wed. J. Gijsbr. v. Amst. str 25
  - Vuure van, D. directeur N. V. Hilv. begrafenis. vereeniging en assurantien 's Gravelweg 19 T. 531
  - L. N. rijw.h. Lage Naarderweg 5 T 1531
  - Vuurmans C. A. (firma C. Vuurmans) loodgieter, electricien Mauritsl. 15 T 1940
  - Firma C. loodgieters, electricisch bureau, sanitaire huishoud- en verlichtingsartikelen Langestr 105-107, T 35, (na kant.u. T 1940) postrek. 3738
  - Vuurst van der, T. jachttopz. Oude Meentweg 2a
  - Vuijk J. assur. Frans Halslaan 80 T 2270
  - mej. W. A., Bur. Schookl. 6
  - -Looienga, wed. W. C. Laarderweg 147
  - Vijgh van der, L. C. J. ktb. Alexanderl. 13
  - Vijlbrief C., Diepend. laan 216
  - D., menb. H. Laarderweg 101
  - -van Drie wed. H., Bakkerstr 71
  - J., glazenw. Eikb.w. 84
  - J., melkv. Bakkerstr 28
  - Vijver W. beursbed. Stadhoudersl. 8
  - Vijverberg J. hoofd school 15, O. Amersf.w. 98
  - Vijzelaar & Co. vulc. inr. Havenstr 88 postrek. 981
  - Vijzelaar E. W. G., Torenl. 9
- W**
- Waag van der, J. C. Lindenheuvel 11
  - Waal-Groot, wed. C. Sim. Stevijnw. 77
  - J. ktb. S. Stevijnweg 59
  - Waal de, P. H. A., ktb. Constantiastr 11
  - J. S. Ruijsdaellaan 43
  - J. S. sp. ambt. „ 43
  - W. exp. kn. Coehoornstr 52
  - Waal van der, C. A., zadelm. Egelantierstr 66
  - W. schoenm. Nieuweg 170 T 1234
  - Waalwijn P., v. d. Helstlaan 55 T 2150
  - Waals v. d., E. N. N. ktb. Silenestr 33
  - -Kerkhoff wed. P. C. Koninginnew. 23 T 578
  - Waanders A., metaalsl. Lijsterweg 39
  - J. A. witter Leeuwerikstr 90
  - Waard de, A. leerl. mach. Geuzenweg 213
  - A. telef. beambte Erfgooiersstr 23
  - C. L. electr. Huijgensstr 89
  - Ir. D. leeraar H. B. S., Wisseloordl. 10 T 1844 postrek. 28638
  - D. Huijgensstr 85
  - D., Gijsbr. v. Amst. str 285
  - en Co. Gebr. el. t. bur. Huijgensstr 87 T 1696
  - J. electr. Huijgensstr 87
  - Waard van, -v. Strijen Mevr. E. A. Eikb.w. 34
  - Waarden van der, L. met. bew. Zonnebloemstr 6
  - P. mach. Faisantenstr 31
  - Th. wever Achterom 83
  - -Hudig wed. J. F. Alb. Perkstr 12 T 1778

246

- Waarlé-Mensert wed. D. J. Papaverstr 18
  - F. electr. Liebergerstr 39
  - -van Velzen wed. J. Oosterengweg 50
  - J., café Kampstr 29
  - Waart de, -van Ooijen, wed. A. J. Ruitersw. 40
  - mej. G. J. C. 's-Gravelweg 15
  - Waarts W. rijw.h. Hilvertsweg 108 T 1947
  - Waasdijk van, A. ambt. N. S. Jau v. d. Heijdenstr 224
  - Waaier J. Laarderweg 92
  - M. meub. Ohmstr 55
  - Wachter de, J. M. kruiden. Vaartw. 12
  - Wachters Gebr. apotheek Leeuwenstr 72 T 1045
  - G. v. Amst. str 75 T 2187
  - Wachters H. J. ass. apoth. Wernerl. 12 T 2263
  - J. J. H., „ „ Javal. 40 T 1404
  - Waes van, mej. M. M. Groest 19
  - Waoijen Pieterszen van der, -Jager wed. P. C. Oude Amersf.w. 30 T 588
  - Wagemaker D. schilder Begoniastr 71
  - Wagenaar J. en A. pianoh. Havenstr 6
- Gebr. Wagenaar, Havenstraat 6
PIANO- EN MUZIEKHANDEL.**
- J. F. A. bkh. Rozenstr 126
  - Wagoner mej. A. hoofdond. Koninginnew. 42
  - C. O., mak. in tab. H. Naarderw. 59 T 572
  - Mej. C. J. E. Borneol. 43 T 1976
  - Wageningen v., A. C. ktb. Middenweg 16
  - Wagonsveld van, Jasper wed. J. R. filh. Laarderweg 13
  - Wagenvoorde mej. J. H. verpl. Soestd. str.w. 109
  - Wagenvoort mej. G. Loosdr.w. 3
  - S. C., spoorambt. Tulpstr 18
  - Wagner M. P. cell. bew. Vosmaerl. 20
  - Wagtendonck van, A. J. ambt. P. en T., Chrysan-tenstr 44 postrek. 32504
  - Waiboer N. bankw. Lieb.w. 5
  - Walde G. arch. int. Diepend. l. 165
  - J. kalefakker Liebergerweg 46
  - Wal ter, B. schoenm. Hilvertsweg 97
  - F. J. telef. Bilderdijkl. 52
  - J. letterz. 2e Oosterstr 41
  - Wal van de, A. mach. Leeuwerikstr 116
  - E. Laarderweg 195
  - J. Hoogstr 14
  - Wal van der, A. houtbew. Oude Doelen 4
  - A. voerman Ripolinstr 1
  - A. gezagv. v. Oldenb.l. 63
  - -Goris wed. B. E. slijterij Spoorstr 41-43 T 79
  - -Felix, wed. C. Laarderweg 87
  - -Kruiniger, wed. C., Lorentzw. 17
  - C. Wilg Borneol. 1 T 874
  - C. bierh. Eikb.w. 196
  - mej. D. werkvr. Oude Torenstr 9
  - E. K. H. ond. Fabritiusl. 50 T 2399
  - Gebr. fabr. v. mineraalw. in bier, wijn, gedist. enz. Spoorstr 41 T 79 Geuzenweg 58 T 1376
  - H. exp. kn. Vinkenstr 6
  - -Overstegen wed. H. F. Ruysdaell. 33
  - J. arb. Oude Eemstr 14
  - J. fabr. arb. Cruequiusstr 5
  - J. wissel. Irisstr 15
  - -schoenm. Zonnebloemstr 8
  - J. glazenw. Kievitstr 7
  - mej. J. Rozenstr 9
  - -den Hertog, wed. J. Eikb.w. 151

Beurskrach Wall Street

Eerste steen legging Dudok Raadhuis

Het is 1929 als de beurs van Wall Street crasht en de wereld meesleurt in een economische crisis die zijn weerga niet kent. De wereld staat aan de vooravond van een periode vol verschrikkingen. Toch is 1929 ook het jaar dat de eerste Kuifje verschijnt, de eerste Oscars worden uitgereikt en in Hilversum de eerste steen van het iconische Dudok Raadhuis wordt gelegd. En het is in 1929 dat de in Hilversum geboren en getogen Johannes van der Wal besluit zich te wagen aan een nieuw avontuur: hij begint voor zichzelf.

De 27-jarige Johannes ziet potentie in een glazenwasscherij door de aanwezigheid van de nieuwe, Hilversumse villawijk Trompenberg, waar hoge functionarissen van Gooise of Amsterdamse bedrijven en instellingen wonen. Gezien de omstandigheden is dit misschien niet echt het meest handige moment om aan een onzeker avontuur te beginnen.

Zeker niet als je bedenkt dat Johannes financieel ook verantwoordelijk is voor echtgenote Jansje en hun zesjarige dochtertje Annie. Jansje is echter niet bepaald het toonbeeld van een kwetsbaar, gedwee vrouwtje. Hoewel ze twee jaar jonger is dan Johannes doet ze qua daadkracht niet veel voor hem onder.

Ook heeft ze een betere gezondheid dan Johannes, die van kinds af aan al een zwak gestel heeft. Dit heeft Johannes echter nooit ergens van weerhouden: hij is een

harde werker. Johannes is avontuurlijk en nieuwsgierig, maar is ook een zachtaardig gezelligheidsdier. Hij is altijd op zoek naar nieuwe uitdagingen, het liefst met anderen: samen. Gelukkig heeft hij met Jansje een vrouw die hem steunt en aanvult en zodoende durft hij het aan om een eigen bedrijf te starten.

Johannes vermoedt dat hij tot 1929 minstens vijftig baantjes in zijn leven heeft gehad. Als hoofd van een gezin moet dat nu toch echt veranderen, vindt hij. Er moet stabiliteit komen voor het gezin. En belangrijker nog: brood op de plank.

Johannes vindt dat er stabiliteit moet komen voor het gezin. En belangrijker nog: brood op de plank. Jansje is het roerend met hem eens.

Godelindeweg Trompenberg, Hilversum.

Kievitstraat 7 in Hilversum, 1925

Jansje is het roerend met hem eens. Ook wil Johannes maar wat graag zijn gezin iets beters geven dan de arbeiderswoning waar zij nu met zijn drieën wonen. En dus is het voor Johannes overduidelijk: het moment is daar; hij is er klaar voor!

Als zelfstandige zal hij hopelijk zijn inkomsten meer zelf in de hand hebben en niet langer afhankelijk zijn van de grillen van een baas. Hij heeft al vaker gesproken met Jansje over de mogelijkheid om voor zichzelf te beginnen en zij steunt hem volledig. Sterker nog, eigenlijk is het Jansje die het idee in zijn hoofd heeft gepland.

HEEL VEEL RAMEN

Johannes gaat als *J. van der Wal Glazenwasscher* aan de slag. Hij verstaat dit vak goed en laat zich al geruime tijd in die hoedanigheid in het Hilversumse telefoonboek omschrijven. Johannes richt zich op de welgestelde villawijk Trompenberg. Dit parkachtige deel van Hilversum, dat aanvankelijk een herstellingsoord was en imponerende buitenhuizen huisvestte, is een gewilde plek geworden voor de gegoede middenklasse, rijke Amsterdammers en veel andere voorname families.

Er zijn riante privévilla's gebouwd en dat betekent heel veel ramen.

Te veel ramen voor het personeel of de vrouw des huizes, realiseert Johannes zich. Hij begrijpt heel goed waar gefortuneerden behoefte aan hebben. Iets wat hij heeft geleerd in de jaren '10, toen hij als *dienst* werkte in Trompenberg. Johannes koopt een gebruikte handkar, een ladder en wat andere benodigdheden en gaat van start.

Vanaf dat moment fietst Johannes iedere dag fluitend met zijn spullen en zijn typerende goede humeur van de Kievitstraat 7 in Hilversum naar Trompenberg. Zijn instinct blijkt juist: in Trompenberg is er genoeg animo voor een vriendelijke, betrouwbare *glazenwasscher* wiens eer het te na is om niet hard te werken en die niet vies is om wat extra klusjes te doen als dat nodig is. Want voor Johannes geldt: 'Kennie bestaat nie'.

Riante privévilla's, dat betekent heel veel ramen. Te veel ramen voor het personeel of de vrouw des huizes.

1902 1923

JOHANNES' WOELIGE JEUGDJAREN

Kerkbrink Hilversum in 1910, de periode dat Johannes opgroeit

Het positieve *'kennie bestaat nie'*, dat Johannes zo vanzelfsprekend als motto met zich meedraagt, ligt eigenlijk helemaal niet zo voor de hand, zeker niet als je kijkt in welke periode zijn jonge jaren zich afspelen.

Johannes komt op 22 juni 1902 ter wereld als één van de 759 baby's die dat jaar in Hilversum worden geboren. Hilversum, een boerengehucht nog, heeft op dat moment slechts 20.631 inwoners. Johannes is het derde kind van vader Ton en moeder Johanna. Na hem volgen er nog vier broertjes en zusjes en ook een neefje wordt in het gezin opgenomen. Het tienkoppige gezin Van der Wal woont op de Jan van de Heijdenstraat 69. Het is bepaald geen vetpot, maar dat is geen uitzondering in deze periode. Vrijwel alle arbeidersgezinnen in Hilversum leven dan nog onder bijzonder karige omstandigheden.

WELGESTELDE IMPORT

Hilversum zit economisch en sociaal echter in de lift. In een ongekend tempo klimt Hilversum op van armste gemeente in het Gooi tot een aantrekkelijke woonplaats. Steeds meer (grote) bedrijven vestigen zich in Hilversum, zoals de gasfabriek en de melkfabriek, en daar vloeit nieuwe werkgelegenheid uit voort. Dit komt mede doordat welgestelde

Amsterdammers zich graag vestigen in de gemeente. Door de komst van het openbaar vervoer (vooral de aansluiting van het treinspoor in 1874) is het populair geworden om in het groene Gooi te wonen en dagelijks met de trein voor het werk naar de drukke stad te forenzen.

Paardentram tussen 's-Graveland en Hilversum

Vooruitgang voor Hilversum: opening van het treinstation

Hilversum staat bekend om haar prachtige natuur, maar ook de lage belastingen van de stad zijn aantrekkelijk voor deze nieuwe 'import' van o.a. de ondernemersfamilies Dreesmann en Brenninkmeijer. Als gevolg van al deze ontwikkelingen krijgt Hilversum een heuse facelift: er verrijzen hotels, oude arbeiderswoningen maken plaats voor winkels en er worden nieuwe (arbeiders)woningen en statige villa's gebouwd. Ook het winkelaanbod wordt razendsnel uitgebreid: het arbeidersdorp krijgt allure.

DE WERELD IN BEWEGING

De industrialisatie en daaruit voortkomende welvaart zorgt voor een tijd van optimisme en vooruitgang in Nederland en ook Hilversum. Vele uitvindingen en ontwikkelingen stuwen de samenleving voort naar een moderne(re) tijd. Zo breidt het openbaar vervoer zich in rap tempo uit en maakt de komst van elektrische straatverlichting de Hilversumse straten veiliger. De introductie van de telefoon houdt de gemoederen flink bezig en via dagblad de Gooi- en Eemlander krijgen lezers nu mee wat er in de buurt gebeurt, maar óók wat er zich afspeelt in de rest van de wereld. Het zijn ontwikkelingen die Johannes' jeugd in de jaren '10 kenmerken.

Helaas zijn er ook grote spanningen in Europa, die ook in Nederland voelbaar zijn. In 1914 breekt de Eerste Wereldoorlog uit. Johannes is dan 12 jaar. Al blijft Nederland neutraal, het kan daarmee niet de gevolgen van oorlog

ontwijken. De Nederlandse economie holt achteruit en Nederland militariseert: 200.000 mannen moeten in dienst om de oorlog buiten de deur te houden. Ruim een miljoen Belgen vluchten naar Nederland. Na verloop van tijd ontstaat er schaarste, waarmee Nederland creatief probeert om te gaan. Zo worden er gaarkeukens opgezet die tegen een lage prijs warme maaltijden verschaffen.

Maar er zijn meer oorlogsmaatregelen: schoolvakanties worden verlengd, huishoudens krijgen drie tot vijf uur per dag geen gas en in plaats van kolen stookt men stookballen uit oud krantenpapier. Ook probeert de overheid met nieuwe producten als eenheidsworst en volksbiscuit de bevolking hun basisvoedsel te garanderen. Toch breken er door honger voedselrellen uit in Nederland. Het zijn zware jaren. Gelukkig komt de oorlog in 1918 tot een einde. Johannes is dan pas zestien jaar, maar raakt er al vroeg van doordrongen dat je altijd in staat moet zijn om voor jezelf te zorgen. En dat dat het beste *samen* met anderen gaat: saamhorigheid zorgt voor veiligheid.

Je moet altijd in staat zijn om voor jezelf te zorgen, maar dat gaat het beste *samen* met anderen: saamhorigheid zorgt voor veiligheid.

De contouren van het Raadhuis in Hilversum krijgen al vorm

Hilversum heeft het tijdens de Eerste Wereldoorlog relatief goed. De influx van nieuwe industrie, de lage belastingen en de aanwezigheid van welgestelde families zorgen voor werk en dus geld. Het zijn wel magere jaren, maar Hilversum én de familie Van der Wal komen er goed doorheen. Johannes is in elk geval sterk en ondernemend genoeg om al van kinds af aan te werken. Kinderarbeid is nog heel gewoon in deze tijd en wordt in deze jaren gedoogd. Aangezien vader Ton als koetsier verre van riant verdient, draagt iedereen in het gezin zijn steentje bij. De sociale Johannes lijkt dit niet erg te vinden. Wanneer hij rond zijn tiende jaar als hulpje van de bakker taartjes rondbrengt, verkeert hij in de prettige omstandigheid dat hij zichzelf soms van wat extra eten kan voorzien doordat er weleens een taartje 'per ongeluk' valt.

De karige omstandigheden in zijn jeugd hebben echter wel levenslang effect op Johannes. Zijn zwakke gezondheid zal hij later zelf wijten aan deze tijd. Dat hij als kind soms samen met zijn vriendjes op de hei sliep met zijn fiets als deken, zal daarbij zeker niet geholpen hebben, maar dergelijke capri-

olen werden niet persé uit noodzaak geboren. Johannes' verregaande nieuwsgierigheid en gevoel voor avontuur helpen zeker een handje mee. Heel Hilversum is een en al bedrijvigheid in deze tijd. In 1915 wordt de later wereldberoemde Willem Dudok aangesteld als directeur Publieke Werken in Hilversum. Overal wordt gebouwd in Hilversum en voor een ondernemende jongeling als Johannes er is van alles te zien en te doen. Een van Dudoks meest iconische ontwerpen is het Raadhuis. Wat Johannes dan nog niet weet, is dat zijn toekomstige eigen bedrijf ooit de gewilde opdracht zal krijgen om passende zonwering te maken voor dit beroemde gebouw.

GLAZENWASSCHER

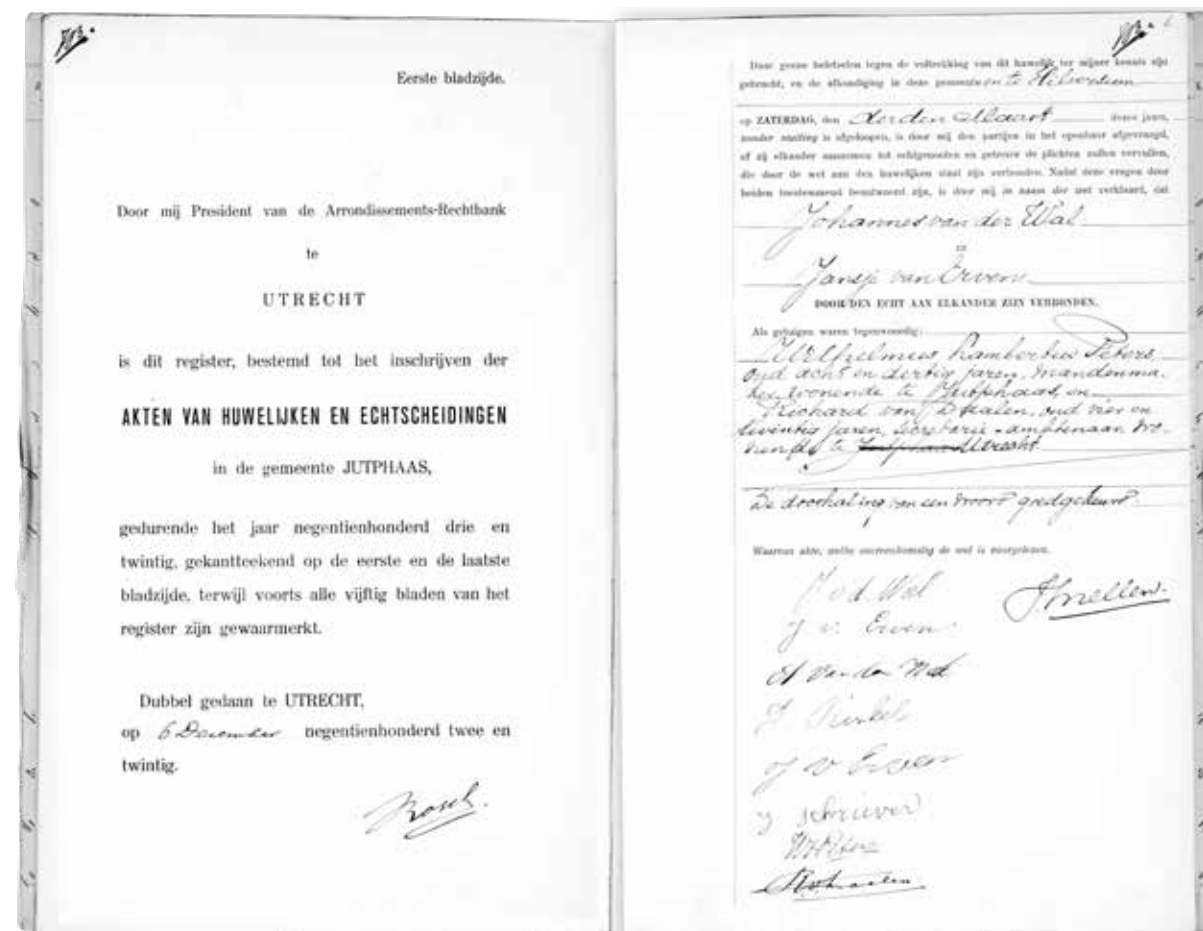
De vroege jaren van zijn leven vormen het karakter en zeker ook het arbeidsethos van Johannes. Zijn ondernemendheid, werklust en de noodzaak om geld te verdienen, worden onderstreept als Johannes begin jaren '20 gaat meewerken aan de dijk bij Muiderberg. De jonge mannen die dit zware werk doen, worden ondergebracht in de Marine Kazerne

1923

1929

VAN ONBESUISDE JONGEN NAAR HARDWERKENDE MAN

Huwelijksakte van Johannes van der Wal en Jansje van Erven van 3 maart 1923 in de gemeente Jutphaas

Dat huwelijk vindt uiteindelijk plaats in Jutphaas, Utrecht. Een locatie die niet direct voor de hand ligt voor de Hilversumse Johannes, maar liefde vind je soms op een onverwachte plek. Een statige, chique plek in dit geval!

In de vroege jaren twintig mag Johannes namelijk een klus doen in een mooie villa in Trompenberg en daar werkt ook ene Jansje van Erven uit Jutphaas als dienstmeisje. Johannes, die een charmante, goed verzorgde verschijning is, valt bij Jansje wel in de smaak. Andersom is Johannes direct onder de indruk van de mooie en hardwerkende Jansje. Tussen de bedrijven door bloeit de liefde zodoende al gauw op. De wat serieuzere Jansje en de uitbundige Johannes

zijn duidelijk een goed stel en maken vrij snel plannen om te trouwen. Op zaterdag 3 maart 1923 is het zover. Onder toezien oog van beider ouders trouwen de negentienjarige Jansje en de eenentwintigjarige Johannes met elkaar op het stadhuis in Jutphaas. Na de huwelijksvoltrekking verhuist Jansje naar Hilversum en trekt bij haar 'Joop' in op zijn bovenwoning op de Ripolinstraat 7. Gezinsuitbreiding is op dat moment al onderweg: op 21 juli van hetzelfde jaar dient zich

Jansje, Annie en Johannes in 1929

hun eerste kindje aan. Het is een meisje en ze vernoemen haar naar Johannes' moeder Johanna. Liefkozend wordt het meisje Annie genoemd.

HAND OP DE KNIP

Alles lijkt Johannes voor de wind te gaan: hij heeft een fantastische vrouw en een lief dochttertje, een eigen woning en werk. Maar hoewel hij privé floreert, is dit qua inkomen een periode waarin hij naar eigen zeggen 'de klusjes aan elkaar rijgt'. Glazenwasser is wellicht zijn beroepsomschrijving in het Hilversumse adresboek, maar werk vinden, en vooral vast werk, is niet eenvoudig. En dus werkt Johannes overal waar hij maar wat kan verdienen. Het zorgt er in elk geval voor dat hij in 1925 met zijn gezin kan verhuizen naar

een eigen huisje op de Kievitstraat. Wat het gezin enorm helpt, is dat Jansje goed is met geld en gewend is om hard te werken. Als jonge tiener werkt ze eerst als garnalenpeller. Later, op haar zestiende, komt ze in dienst als kamermeisje op villa Lindenheuvel in Hilversum bij mevrouw Roessingh-Scholten. Door al deze ervaringen weet Jansje uitstekend hoe ze met de hand op de knip een huishouden moet voeren. Daarnaast is Jansje een sterke vrouw en volgens de

Door haar ervaringen weet Jansje uitstekend hoe ze met de hand op de knip een huishouden moet voeren.

verhalen van haar (schoon)kinderen is het dan ook Jansje die Johannes stimuleert om voor zichzelf te beginnen. De omstandigheden zijn immers gunstig in de loop van de jaren '20: de economie trekt steeds meer aan en de welvaart stijgt. En dat gebeurt zeker ook in Hilversum, want de gemeente wordt het epicentrum van de ontwikkeling van de radio. Deze draadloze vorm van communicatie heeft een stormachtige entree gemaakt in de mercantiele sector in de jaren '10. Ondertussen is er een grote vraag ontstaan naar radio's, nu ook bij particulieren. Hoewel de vestigingsplaats van de fabriek die de radioapparatuur maakt officieel in Amsterdam is, opent de Nederlandse Seintoestellen Fabriek in 1918 uitgerekend in Hilversum haar deuren. De grond is er immers goedkoop en er is ruimte genoeg.

GROEIEN MET DE MEUTE MEE

De NSF breidt al snel uit en tegen de tijd dat Johannes voor zichzelf start is de NSF de grootste werkgever van Hilversum. Ook schieten ondertussen de radiostations als paddenstoelen uit de – dan nog sterk verzuilde – grond: naast de Hilversumse Draadloze Omroep (met Philips als partner) zien midden jaren '20 ook radio-omroepen als de NCRV, KRO,

Voor Johannes en Jansje is het duidelijk: de rest van zijn leven werkt Johannes nog maar voor één baas: zichzelf!

VARA en VPRO het levenslicht. Al snel volgen ook de VARA en de TROS.

Al deze ontwikkelingen zijn niet onbelangrijk voor Johannes: het aantal potentiële klanten voor glazenwassers en markie-

zenwerk breidt zich hiermee flink uit. Het feit dat Hilversum langzamerhand uitgroeit tot een mediastad – met de nodige schaalvergroting – is zeker een reden voor Johannes om in 1929 de sprong in het diepe te wagen en als zelfstandig ondernemer te starten. Johannes en Jansje zijn echt toe aan dit nieuwe hoofdstuk in hun leven. Ze wachten bewust met meer kinderen (tot 1935 zelfs), zodat ze met hard werken eerst de zaak op de rit kunnen krijgen. Het is een kantelpunt in hun leven. Waar Johannes altijd gewend was aan karige omstandigheden en kortstondige baantjes, komt er vanaf nu meer welvaart en stabiliteit. Voor Johannes en Jansje is het duidelijk: de rest van zijn leven werkt Johannes nog maar voor één baas: zichzelf!

Poort Nederlandse Seintoestellen Fabriek na de bouw in 1921

Omroepvilla's aan de 's-Gravelandseweg

1930

1945

EEN BEDRIJF EN EEN OORLOG

*Villa Elwin, Steijnlaan, hoek Bothalaan
in Hilversum*

De start van *Glazenwasscherij J. Van der Wal* is vrijwel direct een succes voor de aimabele en hardwerkende Johannes. Er is voldoende animo voor zijn werk, vooral in Trompenberg. Het feit dat hij altijd secuur is, niets te veel moeite vindt en heel sociaal is, maakt hem geliefd bij klanten.

Al snel bouwt hij daardoor een trouwe schare klanten op, die hem aanvankelijk inhuren als glazenwasser, maar al snel ook vragen voor andere klusjes. Zoals het schoonmaken van het exterieur bijvoorbeeld, precies zoals Johannes heeft gezien bij *Heinekens Glazenwasscherij*. Inderdaad is er vraag naar het afhalen, reinigen en zelfs het repareren van markiezen: geweldig! Aangezien Johannes gewend is om zijn handen uit de mouwen te steken en graag wat extra's wil verdienen, breidt hij al snel zijn diensten uit. Het betekent ook dat hij vrijwel direct andere mensen kan inhuren voor zijn bloeiende *glazenwasscherij*. Dit vindt hij als sociaal mens heel fijn, want zoals hij in zijn jeugd heeft geleerd; *samen* is altijd beter.

UITBREIDING

Ondanks de crisis van de jaren '30 zorgen de NSF en de radiostudio's er in Hilversum voor dat het beter gaat dan elders in Nederland. De radio zorgt voor werk en trekt toeristen. Ook bij Johannes gaan de zaken goed. Hij werkt hard en neemt alle klussen aan waar hij zijn hand op kan leggen. Al is het dan een beetje sprokkelen, dankzij Jansjes zuinige huishouden kan het stel enkele panden in Baarn kopen en

als woonruimte verhuren als investering voor hun pensioen. Ook voor het gezin zelf wordt uitgekeken naar andere woonruimte, omdat op 21 juli 1935 Jansje en Johannes de trotse ouders zijn geworden van zoon Johannes junior, kortweg Joop. Dochter Annie wordt op precies dezelfde dag twaalf. Nu ze met z'n vieren zijn, is hun huidige woning te krap geworden. Op dat moment woont het gezin Van der Wal aan de Eemnesserweg, waar Johannes een oprit heeft voor zijn karren. Johannes en Jansje zijn ondertussen wel gewend aan verhuizen: na de Ripolinstraat en de Kievitstraat hebben ze ook nog op de Donderstraat gewoond.

Vanaf de Eemnesserweg verhuist het gezin rond 1938 naar de Zuiderweg, maar uiteindelijk vestigen ze zich in 1939 een mooi, 'heus' huis op de Johannes Geradtsweg. Om het huis te kunnen kopen, worden de panden in Baarn verkocht. Jansjes zakelijke brein ziet dat het verstandiger is om die te verkopen, omdat Johannes' wens om het iedereen naar de zin te maken niet zo'n winstgevende combinatie is met zijn rol als huisbaas.

Dondersstraat

- 1 J. Römer
- 3 G. Veerman
- 5 T. Schonewille
- 7 G. Oord
- 9 J. Taks
- 11 wed. J. A. G. Legue-
de Weijer
- 13 T. Teijssie
- 15 mej. A. Gomes
- 17 L. Keizer
- 19 C. v. Ree
wed. G. H. v. Ree-
Hoetmer
- 21 L. J. v. t. Veld
- 23 N. C. Witteveen
- 25 H. H. Einmahl
F. M. C. de Vink
- 27 J. T. Zwart
A. A. Droog
- 29 F. O. Blom
- 31 wed. L. B. de Leenw-
Schaap
- M. A. J. M. van
Schijndel
- 33 wed. A. Portenge-
v. Wijngaarden
- W. de Jong
- 35 H. van Tol
- 37 H. Voorstuis
H. van Boeijen
- 39 J. Schönberger
- rechts
- 2 A. N. de Waard
- 4 N. Luxemburg
- 6 G. Eijking
- 8 M. Klaver
- 10 P. Westland
- 12 P. van Erven
- 14 J. v. d. Wal
- 16 C. H. v. d. Kloet
- 18 W. Giltay
- 20 A. K. Sauer
- 22 W. Kragten
- 24 W. P. Walen
- 26 G. F. Jansen
- 28 G. Sjolbema
- 30 H. T. F. Jochems
- 32 H. J. G. van Oljen
- 34 O. C. Rijdsijk
- 36 C. L. Esser

- 23 J. Schmittmann
- 25 J. v. d. Steeg
- 27 G. Coster
- 29 A. v. d. Wal
- 31 mevr. W. C. Hen-
drixx—v. Wulven
- 33 J. E. O. Kunne
- 35 J. Dasselaar
- 37 W. Ruitenbeek
- 39 H. Kamphorst
- rechts
- 2 P. A. Spruit
- 4 E. J. A. Sluijter
- 6 B. Kaspers
- 8 G. v. Malensteijn
- 10 N. Meijer
- 12 H. v. Leenwenkamp
- 14 H. Wouters
- 16 H. Vos
- 18 W. J. Vlug
- 2
2
2
2
- Wal de, G. arch. Dierendl. 165
- J. kalefakker Amperestr 56
- Grootendorst wed. J. Dondersstr 26
- Wal ter, B. schoenn. Dahlstr 32
- J. fabr. arb. Valkstr 37
- J. J. J. Kellner Prof. de Jongstr 21
- M. J. smid Dahlstr 32
- Wal van de, E. Laarderweg 207
- J. Laarderweg 207
- Wal van der, A. houtbew. Dotterstr 29
- A. voerman Kometenstr 58
- A. W. chauff. Musschenstr 64
- Felix, wed. C. Laarderweg 87
- Krulniger, wed. C., H. Laarderweg 77
- C. Wilg Borneol. 1 T 7335
- C. bierh. L. Naarderweg 79 T 8202
- C. aann. Goudenregenl. 148 T 5178
- D. J. melkh. Prof. Kochstr 71
- E. K. H. leeraar Loosdr.weg 94
- Zr. E. W. part. verp. P. de Hoogh. 13
T 5118
- Gebr. fabr. v. mineraalw. in bier, wijn,
gedist. enz. Spoorstr 41 T 8906
Geuzenweg 58 T 7356
- G. hand. ag. v. d. Helstl. 58 T 7394
- H. wink.b. Kometenstr 67
- H. exp.kn. Minckelerstr 45
- Oversteegen wed. H. F., P. de Hoogh. 13
T 5118
- J. arb. Oude Kl. Drift 20
- J. fabr. arb. Marconistr 160
- J. wissell. Irisstr 15
- J. schoenn. Bussstr 61
- J. glazenw. Eoum.weg 90 T 8703
- Mej. J. Kolenstr 12
- mej. J. W., Lorentzweg 66
- J. W. Celebesl. 37
- Mej. K. maalster Minckelerstr 12
- L. arb. K. Onnesweg 34
- Boegschoten wed. M. Eikh.w. 54
- Mej. M. G. corr. Godelindeweg 20
- P. J., schoenn. Cameliestr 40
- T. bloemist Bloemstr 30
- T. rijwielbew. Hoogstr 27
- T. C. chauff. Achterom 47

EIGENDOM
STREEKARCHIEF GOOI & VECHTSTREEK
Hilversum 1996/1741-51

Adresboek van Hilversum tevens Jaarboek,

onder redactie van C. L. HEEK.

39e jaar 1931.

SAMESGESTELD
TOESTEMMING VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS
NAAR HET BEVOLKINGSREGISTER.
Auteursrecht voor den inhoud van dit boek wordt
verzekerd overeenkomstig de wet van
23 September 1913. (Staatsblad No. 308).

NADRIJK VERBODEN

uitgegeven bij J. HEEK, Kerkbrink 27 Hilversum 193

- Wal, C. w. van der, proceuradhouder; Borneolaan 1.
- Wal, D. van der, werkster; Torenlaan 3.
- Wal, D. J. van der, melkhandelaar; Prof. Kochstraat 71.
- Wal, E. K. H. van der, leraar; Loosdrechtscheweg 126. Postgiro 36139.
- Wal, E. W. van der, verpleegster; Pieter de Hooghlaan 13.
- Wal, G. van der, handelsagent; van der Helstlaan 58.
- Wal, H. van der, besteller P.T.T.; van de Sande Bakhuyzenstraat 101.
- Wal, H. van der, dames- en heerenkapper; Hyacintenvlaan 75.
- Wal, H. van der, filiaalhouder; Neuweg 247a.
- Wal, H. van der, melkslijter; Minckelerstraat 45.
- Wal, J. van der; Kleine Drift 20.
- Wal, J. van der; Marconistraat 160.
- Wal, J. van der, glazenwasscher; Johannes Geradtsweg 23.
- Wal, J. van der, schoenmaker; Bussummerstraat 61.
- Wal, J. van der, werkster; Kolenstraat 9.
- Wal, J. van der, wissellooper; Irisstraat 15.
- Wal, J. W. van der, expediteur; Celebeslaan 37.

- Wagtendonk v. H. boekdr. Ruitersweg 75a T 8501
- Walboer N. gasf. Kapteijnstr 51
- Waisvisz E. kapelm. Kerkstr 88
- Waker J. signaren Neuweg 196
- Wal de, J. kalefakker Amperestr 56
- W. chauff. Dondersstr 26
- Wal ter, B. schoenn. Dahlstr 32
- J. fabr. arb. Valkstr 37
- J. J. J. Kellner Prof. de Jongstr 21
- M. J. smid 2e Oosterstr 13
- Wal van de, E. Laarderweg 207
- J. Laarderweg 207
- Wal van der, A. houtbew. Dotterstr 29
- A. voerman Kometenstr 58
- A. W. chauff. O. Doelen 68
- Menke mevr. B., Bosb. Toussl. 69
- Felix, wed. C. Laarderweg 87
- Krulniger, wed. C., H. Laarderweg 77
- C. Wilg Borneol. 1 T 7335
- C. bierh. L. Naarderweg 79 T 8202
- C. aann. Goudenregenl. 148 T 5178
- D. J. melkh. Prof. Kochstr 71
- E. K. H. leeraar Loosdr.weg 94
- Zr. E. W. part. verp. P. de Hoogh. 13
T 5118
- Gebr. fabr. v. mineraalw. in bier, wijn,
gedist. enz. Spoorstr 41 T 8906
Geuzenweg 58 T 7356
- G. hand. ag. v. d. Helstl. 58 T 7394
- H. wink.b. Kometenstr 67
- H. exp.kn. Minckelerstr 45
- Oversteegen wed. H. F., P. de Hoogh. 13
T 5118
- J. arb. Kl. Drift 20
- J. fabr. arb. Marconistr 160
- J. wissell. Irisstr 15
- J. schoenn. Bussstr 61
- J. glazenw. Zuiderweg 109 T 8703
- Mej. J. Kolenstr 9
- mej. J. W., Lorentzweg 66

Wolfrat & Deetman
Tandheelkundige.
Veerstraat 34
MEEST REEËLE ADRES VOOR

Oude Torenstr. 33
HILVERSUM
Horloges,
Klokken

Garage v. v. d. Koogh.
AUTO VERHUUR- en
Reparatie-Inrichting.
HANDEL IN RIJWIELEN.
BERGWEG 1.
Benzine, Olie, Banden enz.
Telefoon 112, Hilversum.

NHILVERSUM
1930
Tel. 276.

VUURMANS
LANGESTRAAT 105-107
TEL. 35-1940
LOODGIETER-
ELECTRICIEN

CENTRALE VERWARMING

LOUISE PLOEG

VERKOOP BUITENZONWERING

Werkzaam sinds? '2003, maar wel via een omweg. Mijn man en ik waren namelijk samen eigenaar van Ter Wal toen wij het in 2000 aan Van der Wal verkochten. Wij hadden dat bedrijf, Ter Wal, zelf in 1985 overgenomen van de oorspronkelijke eigenaar en oprichter en hebben het vervolgens vijftien jaar lang met veel toewijding geleid. Van ons jonge gezin met drie kinderen in 1985 (ja, dat was wel hard werken), werkte er ondertussen één, Michel, zelfs mee in ons bedrijf toen wij het in 2000 weer overdeden aan Van der Wal. Ook mij werd bij die overname een functie aangeboden door Jon, maar op dat moment voelde dat alleen nog niet goed voor mij. Drie jaar later zag ik echter een vacature voor mijn huidige functie langskomen - verkoop buitenzonwering - en gelijk dacht ik: 'Ja, dát is wat voor mij'. Ik heb toen zelf het initiatief genomen en werd aangenomen. Zo startte ik op 1 mei 2003 alsnog bij Van der Wal en ik heb geen moment spijt gehad!'

Wat vind jij het sterkste aan Van der Wal? 'Het familiegevoel binnen het bedrijf. En ook de ruggraat van Daniël en hoe hij met zijn mensen omgaat. Hij laat iedereen in zijn waarde, dat aura neemt hij altijd mee.'

Wat is jouw drive? 'Het leukste vind ik als er een klant binnenkomt waarbij je merkt, dit is niet 'kat in het bakkie'. Om dan te zien dat ze toch voor ons kiezen en een bestelling doen, geeft echt voldoening. De clou is om eerst echt te luisteren naar hun wens, de essentie omhoog te halen, zodat de klant ook écht blij is met zijn aankoop en er tegelijkertijd bij ons omzet wordt gemaakt. Maar ik ben ook gewoon een softie; ik wil graag klanten helpen die eigenlijk echt geen budget hebben. Dan ga je toch wat moois voor hen bedenken en je uiterste best doen.'

Mooie herinnering of anekdote? 'Toen ik kwam solliciteren had ik eerst een gesprek met Daniël. Hij was nog maar achttien jaar destijds en was toen al bedrijfsleider! Ongelooflijk vond ik dat. Maar wat wist dat jong veel! Dat herinner ik mij goed. Daarna had ik een gesprek met Jon en ook dat was weer fijn. En weetje? Ik heb wezenloos respect voor Jon dat hij het vermogen had om het talent bij Daniël zo jong al te zien en hem die verantwoordelijkheid te geven. Dat vind ik heel bijzonder.'

Typisch Van der Wal voor jou: 'De klant voorop, hardwerkend, sociaal, samen, vriendelijk.' ●

Annie, Meindert, Ton, Jansje en Joop

Het huis aan de Donderstraat,
hoek Zuiderweg in Hilversum in 1930

Wanneer hij de huur op gaat halen, spendeert hij niet zelden zijn tijd aan schilderen, stofferen of andere klusjes voor de huurders. Om vervolgens te vergeten de huur weer mee terug te nemen...

Het huis aan de Johannes Geradtsweg blijft tot ver in de twintigste eeuw het hoofdkwartier van het bedrijf. Ondanks de crisisjaren en spanning in Europa gaat het Johannes en zijn gezin dus voor de wind. Ze werken hard – vrijwel altijd zelfs – en bouwen met het bedrijf een goede naam op, zowel bij klanten als personeel. Wel laat Johannes' gezondheid het steeds vaker afweten: de vele uren werken eisen hun tol. Toch weten Johannes en Jansje vooruit te komen in een tijd waarin de rest van de wereld worstelt met verschillende crises, en dat is best bijzonder.

DUITSE BEZETTING

Helaas gaan de ernstige problemen in de wereld niet aan Johannes en zijn gezin voorbij. In Duitsland is Adolf Hitler sinds enige tijd aan de macht en met zijn nationalisme stuurt hij aan op oorlog. In 1939 valt hij Polen binnen en ofschoon dit voor vele Nederlanders nog ver weg lijkt, is men ook in Nederland bang voor wat de toekomst brengt. Op vrijdag 10 mei 1940 gebeurt helaas waar iedereen voor vreest: Hitler valt Nederland binnen. Nederland capituleert officieel op

15 mei, hoewel de Duitsers een dag eerder Hilversum al hebben bezet. Door haar rol als mediastad is Hilversum een essentiële post voor de Duitsers in Nederland: controle over de ether is cruciaal voor het beheersen van een land. Het is een van de redenen waarom de Nederlandse overheid in 1939 uit voorzorg zelf al de radiozendmast bij de NSF heeft neergehaald. Op de dag van de capitulatie bezetten de Duitsers het AVRO-gebouw op de 's-Gravelandseweg, van waaruit ze het Nederlandse radioverkeer overnemen en beheersen.

Scholen, bedrijven, vliegvelden: het ene na het andere gebouw wordt ingenomen door de Duitsers. De Nederlandse Seintoestellen Fabriek in Hilversum wordt een belangrijk Duits bolwerk, hoewel daar onder het oog van de vijand het groeiende verzet later een bijzondere rol zal spelen. Hilversum krijgt als een van de eerste Nederlandse gemeenten een door Duitsland aangewezen NSB-burgermeester. Uiteindelijk komt Hilversum zelfs nog steviger in Duitse handen als in 1942 luchtmachtcommandant Christiansen zijn intrek neemt in het Hilversumse Raadhuis. Christiansen is de rechterhand van rijkscommissaris Seyss-Inquart, de hoogste Duitse bevelhebber in Nederland. Het is alsof Hilversum de crisis van de jaren '30 redelijk is doorgelopen, maar nu in de ergst denkbare storm terecht is gekomen. Ondanks dat het leven in Hilversum aanvankelijk 'gewoon' door lijkt te gaan, worden de omstandigheden gaandeweg

Bezetting van het AVRO-gebouw op de 's-Gravelandseweg in Hilversum op 15 mei 1940

INTERVIEW

MARTIJN DE WILD

MARKETING MANAGER EN SALES MEDEWERKER

'Ik hielp als kind al met klusjes als ik met mijn vader Wouter meeding. Beetje opruimen, oprit schoonvegen, magazines rondbrengen, voorraad bijhouden.'

Werkzaam sinds? 'Officieel sinds 2011, toen ik 16 was. Daarvoor hielp als kind al met klusjes als ik met mijn vader Wouter meeding. Beetje opruimen, oprit schoonvegen, magazines rondbrengen, voorraad bijhouden. Daarna maakte ik de overstap naar de showroom en de verkoop. Nadat ik in 2016 mijn studie Bedrijfskunde had afgerond, ben ik mij gaan bezighouden met het stroomlijnen van de processen binnen het bedrijf. De flow verbeteren. Maar ook ben ik verantwoordelijk voor onze marketing, waaronder bijvoorbeeld het uitgeven van ons jaarlijkse magazine. Ik hoef me nooit te vervelen nee, maar dat geldt voor iedereen hier, haha.'

Wat is jouw drive? 'Wat mij drijft is de gezamenlijke ambitie. We willen altijd een stap verder zetten en high end producten aan onze klanten bieden. Maar ook

het opleveren van mooie projecten en het klantcontact geven me een boost, want we maken echt iemands huis mooier of geven mensen een nieuwe beleving van hun huis.'

Mooie herinnering of anekdote? 'Iets dat Van der Wal wel typeert: ik was pas 18 jaar toen ik in de showroom ging werken en mensen van wel drie keer zo oud als ik bij hun glasoverkapping moest adviseren. Bij de eerste pakte ik dat compleet verkeerd aan, en ik hoorde mezelf klempraten. Toen heb ik gelijk maar ingegrepen en gezegd: we beginnen opnieuw. Dat konden ze wel waarderen. Helemaal omdat ze merkte dat ik eigenlijk wél wist waar ik het over had. Dit typeert Van der Wal: je kunt prima fouten maken; als je er maar eerlijk en transparant over bent, de boel oplost en ervan leert.'

Jouw meest memorabele project? 'Iets recents. Ik ben de afgelopen periode bezig geweest met een groot nieuwbouwproject. Tweeëntwintig appartementen in het topsegment, waarbij ik de klanten adviseer qua zonwering en aankleding buiten. Als ze dan overgaan tot koop is dat super tof, want het is een lang, intensief proces, waar je heel betrokken bent geraakt bij de klant. En iets anders waar ik heel trots op ben, is ons magazine natuurlijk! ●

Duitsers vorderen fietsen op de Groest, nabij hotel-restaurant De Karsenboom

steeds moeilijker. De Duitse greep verhardt en gevaar dreigt overal. Ook voor het gezin Van der Wal is het zwaar. Johannes wordt ondanks zijn zwakke gezondheid in 1942 opgepakt en op transport gezet naar Duitsland om daar als dwangarbeider te gaan werken. De familie blijft in angst achter: zullen ze hun echtgenoot en papa ooit nog terug-

zien? Johannes heeft echter blijkbaar een beschermengel op zijn schouder zitten. In Arnhem, net voor de grens, wordt hij uit de trein gehaald door iemand van het Rode Kruis. De vrouw redt in feite zijn leven, want zij weet de Duitsers ervan te overtuigen dat Johannes te zwak is om te werken.

HERENIGD

Omdat nu officieel staat gerapporteerd dat Johannes niet meer kan werken, mag hij huiswaarts keren. Het gezin Van der Wal wordt tot hun grote opluchting en intense blijdschap korte tijd daarna herenigd.

DE KRACHT VAN JANSJE

Door het uitbreken van de oorlog is het leven van Johannes radicaal veranderd. Nu hij is uitgeschakeld als kostwinnaar en zijn gezondheid inderdaad zwak is, mag hij voor het eerst in zijn leven niet werken. Een bijzonder frustrerende situatie, want uiteraard staat het bedrijf door alle omstandigheden enorm onder druk. Johannes moet zich echter gedeisd houden en blijft voor de veiligheid van het hele gezin half ondergedoken. Een familieportret uit circa 1943 maakt dit pijnlijk duidelijk: Johannes staat er niet bij.

Samenkomst luchtbescherming met auto van de NSF aan de voet van zendmasten voor de sloop, 1939

Bevrijdingsfeest op de Groest in Hilversum op 7 mei 1945

Jansje is inmiddels tweemaal bevallen. Begin 1940, net voor de oorlog, is Meindert geboren en in 1942 dient zoon Antoon, ook wel Ton genoemd, zich aan, het vierde kind van het gezin Van der Wal. Ondanks de komst van de kleintjes moeten Jansje en dochter Annie op zoek naar werk en voedsel. Er zijn immers zes monden te voeden. Het zegt veel over de mentale kracht van Jansje dat ze hiertoe in staat is. Zij en dochter Annie pakken werkelijk alles aan om brood op de plank te krijgen terwijl Johannes thuis bij de drie jongens blijft.

Door het netwerk en de goede naam die ze de tien jaar daarvoor met hun bedrijf toegewijd hebben opgebouwd, komen moeder en dochter Van der Wal gelukkig her en der aan klusjes. Als ook in Hilversum eten schaars wordt, besluiten de twee vrouwen van Hilversum naar Friesland en zelfs Groningen te fietsen in de hoop daar aan voedsel te komen. Net als veel andere vrouwen uit het Westen van Nederland zijn ze angstig, wanhopig en moedig.

Na vijf lange, zware jaren wordt Nederland bevrijd en komt er een einde aan de oorlog. Opluchting en ongeloof regeert

De Engelse 'Polar Bears' divisie rijdt door Hilversum na de capitulatie

en Nederland viert feest. Maar er wordt ook pijnlijk duidelijk wat voor gaten de oorlog in de maatschappij heeft geslagen. Het gezin Van der Wal heeft de oorlog gelukkig overleefd, maar veel andere gezinnen zijn niet zo fortuinlijk. Toch probeert iedereen de draad weer op te pakken.

DENNIS DE ZOETE

SENIORMONTEUR ZONWERING

'Het was een organische ontwikkeling, maar er is nu meer en het is groter. Toch is veel hetzelfde: de vrijdagmiddagborrel is gebleven, er gaan nog altijd collega's met elkaar op vakantie, je spreekt elkaar, je drinkt wat.'

Werkzaam sinds? '1998, ik was toen 18. Via een uitzendbureau kwam ik op gesprek bij Jon en ik kon starten als assistent monteur. Een kleine 2 jaar later was ik senior monteur. Mijn vader was timmerman en we zijn beiden autodidact. Dat hielp. Tussendoor ben ik ook nog een tijdje weggeweest, maar Jon bleef aan me trekken en vroeg me uiteindelijk als hoofdmonteur in Bussum aan de slag gegaan. Leiding geven aan alle monteurs. Maar toen kwam al snel de crisis en moest vrijwel iedereen in Bussum eruit. Dat is waanzinnig zuur geweest en heeft me echt kwaad gemaakt op de hele situatie toen. Maar sinds 2019 ben ik weer terug. De sfeer is fantastisch en nergens anders krijg je zulke bijzondere, uitdagende klussen.'

Waar ligt dat aan? 'Het is typerend voor Van der Wal en het gebied dat we bedienen: het Gooi heeft veel jaren '30 bouw, zowel kleine huizen, grote villa's, flats, grote bedrijven, media. Bij jaren '30 is niks standaard. Alles moet daardoor op maat worden aangeboden. Dus van villa's tot

flats, van mega uitdaging tot mega simpel: ik zie het allemaal voorbij komen. Het specialisme en de diversiteit passen bij me. Ik hou ervan om bij te blijven leren en dingen uit te vogelen.' →

Wat is het verschil tussen Van der Wal in toen je begon en nu? 'Het was een organische ontwikkeling, maar er is nu meer en het is groter. Toch is veel hetzelfde: de vrijdagmiddagborrel is gebleven, er gaan nog altijd collega's met elkaar op vakantie, je spreekt elkaar, je drinkt wat. De lijnen, het bedrijfskarakter, alles is nog steeds herkenbaar. Van de week was ik bij Jolanda (echtgenote van Jon) voor een klus en dan drink je gewoon een kopje koffie samen. Het is vertrouwd. Jon heeft me destijds aangenomen en in 20 jaar is er toch nog hetzelfde karakter.'

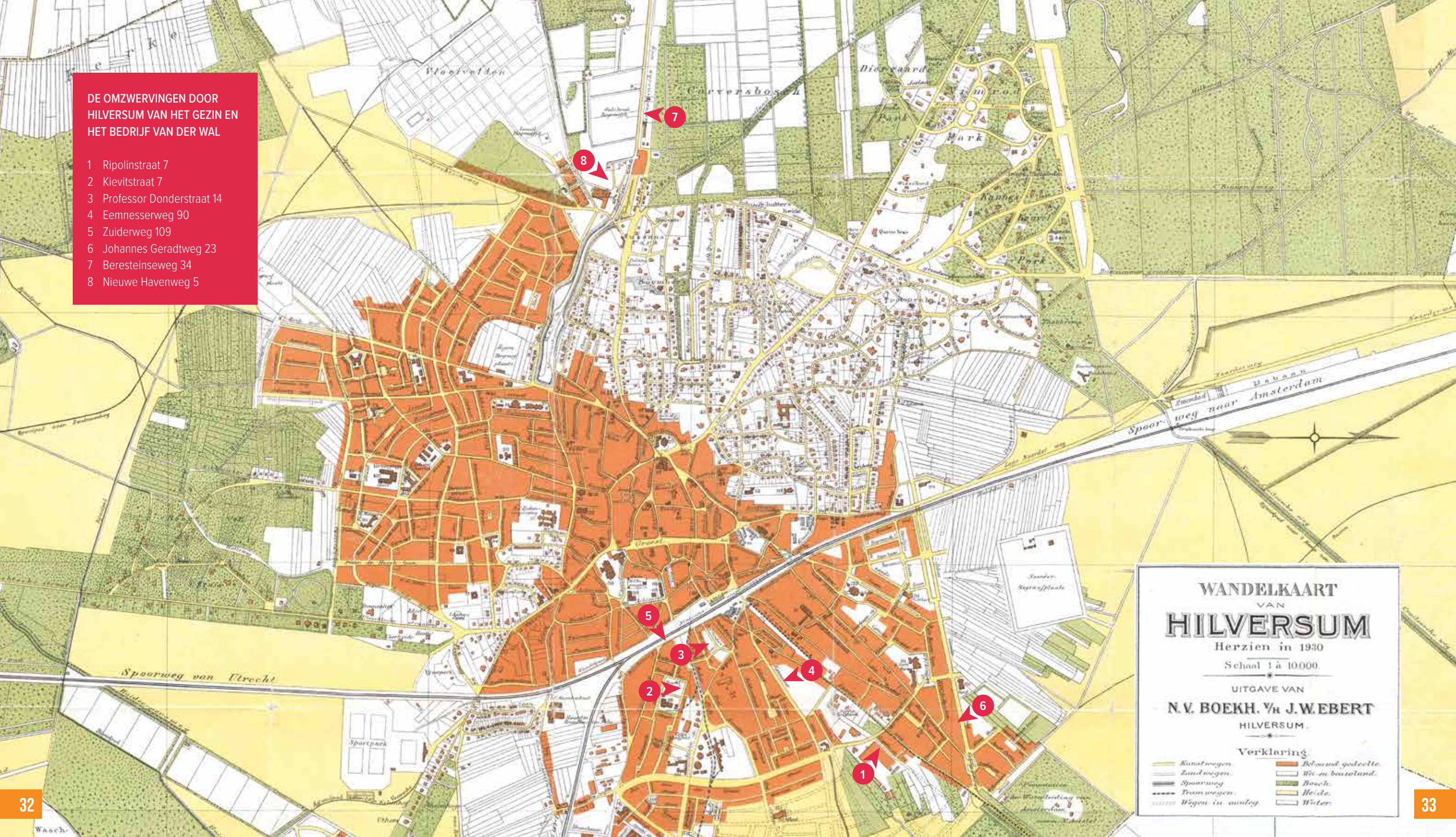
Jij leidt zelf ook monteurs op? 'Ja, inderdaad, maar wel opleiden zoals ik het bij Ton zelf heb doorlopen: kijken en leren. Ja, ik leg wel dingen uit, maar ze moeten het toch zelf leren. En leren moeten ze, want we doen van alles: soms ben je loodgieter, elektricien, aannemer, timmerman en monteur ineen. Dus als ze het niet zelf ook oppikken, past iemand ook niet bij Van der Wal.'

Wat maakt het monteurvak zo mooi voor jou? 'Dat er altijd wat te leren valt. Er verandert zo veel: technische vooruitgang, nieuwe typen projecten, of nieuwe soorten elektrische aansturing. Zo blijf je jezelf verbeteren en blijft het leuk, want je neemt steeds je ervaring mee. Ook zit er veel vrijheid in mijn beroep, want door mijn ervaring kan ik zelf bij de klant adviezen en oplossingen aandragen. Die vrijheid is er vanuit Van der Wal zeker. Je doet de gekste dingen, en soms zijn dat ingewikkelde uitdagingen. Meestal lossen mijn maatje en ik het gewoon op, maar als het echt nodig is stap ik bijvoorbeeld naar Daniël om te overleggen. Dat geldt ook visa versa trouwens. Als de leverancier iets niet kan leveren bijvoorbeeld moeten we het zelf bouwen en is overleg dus wijs. Samen bedenken we oplossingen.'

Meest memorabele project? 'Dat kan ik echt niet zeggen. Juist de verscheidenheid is zo leuk. Een erkertje met drie markiezen vind ik leuk, maar ook een ingewikkelde overkapping, met bijvoorbeeld een frame zijwaarts op de gevel en met verlichting, is ook te gek. Dan denk je 'dit was écht te gek', maar dan komt er altijd weer een project achteraan dat ook weer bijzonder is. De ene keer onthoud je de klant, dan weer het product en dan weer de plek. Bij Van der Wal is het in elk geval nooit saai! ●

DE OMZWERVINGEN DOOR
HILVERSUM VAN HET GEZIN EN
HET BEDRIJF VAN DER WAL

- 1 Ripolinstraat 7
- 2 Kievitstraat 7
- 3 Professor Donderstraat 14
- 4 Eemnesserweg 90
- 5 Zuiderweg 109
- 6 Johannes Geradtweg 23
- 7 Beresteinseweg 34
- 8 Nieuwe Havenweg 5

WANDELKAART
VAN
HILVERSUM
Herzien in 1930
Schaal 1 à 10000.
UITGAVE VAN
N.V. BOEKH. v/h J.W. EBERT
HILVERSUM.

Verklaring

Kunstwegen.	Bebouwd gedeelte.
Landwegen.	Wis- en bouwland.
Spoorweg.	Bosch.
Tramwegen.	Heide.
Wegen in aanleg.	Water.

1945 1970

OPBOUW VAN EEN FAMILIEBEDRIJF

1a. Handelsnaam, waaronder de zaak „gedreven wordt.	V. van der WAL
b. Soort van bedrijf, dat wordt uitgevoerd	Schoonmaakbedrijf en fabricatie van markiezen.
c. Gemeente (waar de zaak, resp. het (huis) of het bedrijf, of het eigenschap waar het voort de zaak wordt gevestigd is.)	HILVERSUM - Johan Geradtsweg 23
d. Tijdstip van vestiging	1929
2a. Familienaam van den eigenaar. (Zie toelichting 2 en 3)	van der WAL
b. Voornamen (voluit)	Johannes
c. Woonplaats, straat, huisnummer (Zie toelichting 3)	Gegevens verwijderd door KvK
d. Geboorteplaats (Zie toelichting 3)	Gegevens verwijderd door KvK
e. Datum en jaar van geboorte	22 Juni 1902
f. Nationaliteit (eventueel dubbeltekening der nationaliteit)	Gegevens verwijderd door KvK
g. Handtekening (de door den eigenaar nader te maken, de zaak betreffende, gezamenlijk)	Gegevens verwijderd door KvK
h. Picaaf	

Eerste officiële document van inschrijving op 19 juli 1947, KvK Archief

De moeilijke, angstige oorlogsjaren zijn dan wel voorbij, maar het leven is niet plotsklaps zomaar weer 'normaal'. Nederland moet weer worden opgebouwd. En zo ook het leven van Johannes, Jansje en hun gezin. Hoewel ze in de oorlog nog wel wat schoonmaakwerk hebben gedaan, is er nog een lange weg te gaan om van het bedrijf weer een bloeiende onderneming te maken.

Als je iets maakt dan heb je echt iets in handen.

Er is dus werk aan de winkel! Uiteraard maken Johannes en Jansje zich zorgen, maar gelukkig weten ze al vrij snel werk te krijgen, voor zowel glazenwassen als het opslaan en repareren van markiezen. Juist in deze tijd is de visie en ondernemersgeest van Johannes onmisbaar. Hij ziet precies waar hij heen wil met Van der Wal. Hoewel ze alles aanpakken om maar brood op de plank te krijgen - glazenwassen, schoonmaken, naai- en herstelwerk, richt Johannes ondertussen zijn pijlen op wat hij echt wil: zelf markiezen maken.

Johannes' gezondheid is en blijft kwetsbaar: zijn jongste zoons Meindert en Ton zullen hem nooit op een ladder zien glazenwassen. Het is een van de redenen waarom Johannes richting een eigen productielijn van markiezen wil. Want 'als je iets maakt, dan heb je echt iets in handen',

zo herinnert zoon Ton zich van zijn vader. Uit de archieven van de Kamer van Koophandel van 19 juli 1947 valt op te maken dat Johannes zijn productieplannen concreet wil maken: hij laat de bedrijfsnaam officieel veranderen naar *Schoonmaakbedrijf en Fabricatie van Markiezen*. In november van datzelfde jaar bedenkt hij zich en voegt hij ook rolluiken toe aan de bedrijfsnaam. Het wordt *J. van der Wal Schoonmaakbedrijf, markiezen- en rolluikenfabriek*.

Het toont aan dat Van der Wal nog altijd ramen zeemt en allerlei schoonmaakklassen doet, maar de nieuwe naam onderstreept vooral Johannes' toekomstvisie: zelf markiezen maken in een eigen fabriek! Deze 'fabriek' bevindt zich vooralsnog in en om hun huis op de Johannes Geradtsweg. Hiertoe wordt de schuur omgebouwd tot fabriek waar de markiezen worden gemaakt en ook komt er een grote oprit voor de karren die gebruikt worden bij het glazenwassen en schoonmaken.

Het is een echt familiebedrijf: ook Jansje en Annie helpen mee in de jaren na de oorlog. Ze nemen dagelijks de telefoon op en verzorgen koffie en voedsel voor de werkenden. Het personeel dat wordt ingehuurd voor klussen wordt liefdevol door 'ome Joop' als familie opgenomen. De oorlog heeft de sociale inborst van Johannes nog extra aangewakkerd: *'Je moet het samen doen en goed voor elkaar zorgen'*. Dat doet Johannes door anderen aan klussen te helpen; waar hij kan huurt hij mensen in. Zo kan het dat er al in 1949 zo'n negen mannen rondlopen als glazenwasser en er meerdere dames in dienst zijn voor het schoonmaken.

De oorlog heeft de sociale inborst van Johannes nog extra aangewakkerd: *'Je moet het samen doen en goed voor elkaar zorgen'*.

VERKERING

Geleidelijk aan komen ook de andere kinderen in het bedrijf te werken. Het is precies wat Johannes het liefste ziet: zijn kinderen veilig onder zijn vleugels. In 1950 komt als eerste de oudste zoon erbij. Johannes junior, of kortweg Joop is dan pas veertien jaar. Omdat zijn vader sinds de oorlog

bedlegerig is en weinig in de fabriek kan doen, gaat Joop als timmerman aan de slag in de zaak. Na zijn werkdagen bezoekt hij de avondschool, omdat hij graag formeel zijn opleiding tot timmerman wil afronden. Als hij in 1953 verkering krijgt met de dan vijftienjarige Gerda Akkies komt ook zij voor Van der Wal werken. Gerda is opgegroeid in een groentewinkel en het ondernemerschap en harde werken zitten haar in het bloed. Dit jonge, doortastende meisje past zodoende perfect bij de familie en het familiebedrijf. Ze gaat aan de slag als naaister van markiezen en leert het vak van Inge Hakkenberg Gaasbeek die al van jongs af aan bij Van der Wal doeken naait.

Joop en Gerda zijn een goed stel samen. Gerda voelt zich thuis in de familie en het bedrijf en krijgt een bijzonder liefdevolle schoonvader op de koop toe. 'Hij was echt een lief mens', vertelt Gerda, terugdenkend aan Johannes. 'Hij bond mensen aan zich en bekommerde zich om al "zijn" mensen en klanten. Eigenlijk was ik zelf zakelijker ingesteld. Later bemoeide ik me daar dus ook wel eens mee.' Niet alleen gaat Gerda werken bij Van der Wal, ze komt ook in het huis op de Johannes Geradtsweg te wonen na haar huwelijk met de zachtmoedige Joop. Joops jongere broertje Ton herinnert zich dat nog goed: 'Toen Gerda en Joop in 1958 trouwden, trokken zij vanwege de financiën in bij onze ouders. Mijn broer Meindert en ik moesten daardoor een kamer op zolder delen. Maar dat vonden wij trouwens niet erg hoor. Het was gewoon hoe het was.'

KOFFIE AAN DE KEUKENTAFEL

Al snel worden Joop en Gerda belangrijke pijlers in het bedrijf. Samen zijn ze een goed team. Joop is niet alleen handig met zijn handen, maar door de jaren heen ontpopt hij zich ook tot goede verkoper. Gerda ontwikkelt mee en doet van alles; van markiezen naaien, schoonmaken en telefoon-

'Iedere dag stroomden alle gezins- en personeelsleden de keuken binnen en deelden naast koffie vooral gezelschap en verhalen. Het was echt een gezellige tijd.'

tjes met klanten afhandelen tot appeltaart bakken en erwtensoep maken voor het personeel. Maar ook zakelijk weet ze van wanten, vertelt ze zelf met bescheiden trots. Eén moment in het bijzonder springt er voor haar uit: 'Het zal al wel in de jaren '60 zijn geweest hoor, maar mijn Joop was die dag op stap als verkoper. Ik was thuis aan het werk en nam de telefoontjes aan. Toen Joop die dag avond tevreden thuiskwam met een mooie order op zak, had ik zelf telefonisch een nog grotere opdracht weten binnen te slepen! Dat was een mooie grap, maar we waren er ontzettend blij mee!' zegt ze grinnikend, nog zichtbaar genietend. De ontwikkeling van Gerda bij Van der Wal in de jaren '50 en '60 laat zien wat er mogelijk is bij Van der Wal: als je er eenmaal werkt en thuis voelt, kun je je intern blijven ontwikkelen en kan er van alles. Zolang je maar niet de kantjes ervan af loopt. Precies zoals Johannes dat zelf had gedaan in zijn leven.

Gerda en Joop van der Wal in hun jonge jaren

De jaren van wederopbouw tot aan de jaren '60 zijn soms wel ingewikkeld voor het bedrijf, doordat de hoeveelheid werk enorm varieert. Toch herinneren Gerda en Ton zich deze tijd juist met heel veel warmte. 'De verbondenheid en saamhorigheid was enorm sterk, juist omdat het niet eenvoudig was. Het bedrijf was in deze tijd nog kleinschalig en heel informeel. We deden het echt samen.' Johannes en Jansje wonen in deze tijd

op de benedenverdieping, terwijl Joop en Gerda (en vanaf 1960 zoon Jon) boven wonen. Dat maakte het bedrijf direct al saamhorig, ook voor het personeel. 'Iedereen voelde als familie, inclusief het personeel dat geen familie was', grapt Gerda. Het gezamenlijke kopje koffie dat dagelijkse gedronken wordt in de keuken van het gezin, is daarvan een illustratie. Gerda vertelt: 'Iedere dag tussen 9 en 10 stroomden alle gezins- en personeelsleden de keuken binnen en deelden naast koffie vooral gezelschap en verhalen. Het was echt een gezellige tijd. Knus. Veel personeel kwam rond die tijd terug van hun eerste klus, en zij trokken er daarna met de kar weer op uit. Maar iedere dag dronken we samen koffie, dat was vaste prik. En als de naaisters van de markiezen tot laat moesten doorwerken, omdat we dat aan de klant hadden beloofd, dan kwamen er kroketten of ijs op tafel om het gemoed op te krikken. In de winter stond er vaak erwtensoep op het vuur te pruttelen. Dat maakte ik dan tussendoor en daardoor wist iedereen de weg naar de keuken te vinden.' vertelt Gerda. Het is tekenend voor deze tijd; pionieren, hard werken en het familiegevoel gaan hand in hand.

VERTROUWEN

In de loop van de jaren '50 komt Ton (vijf jaar jonger dan Joop) bij het bedrijf werken. In zijn kindertijd speelt Ton samen met Meindert thuis tussen de rollen stof en timmermaterialen voor de markiezen. Ook zijn ze dikke maatjes met het personeel; er is immers nagenoeg geen verschil tussen thuis en fabriek. De 'fabriek' staat in de tuin en boven in huis naait Gerda markiesdoeken; op zolder worden er markiezen opgeslagen. Ton herinnert lachend hoe ze als kleine jongens alle monteurs oom noemden en hoe hij en Meindert praktisch tussen de markiezen sliepen.

Ton: 'We woonden op dat moment met zes mensen in huis, daarom sliepen wij op zolder, nabij de opgeslagen markiezen. Die waren van klanten die ze voor de winter wilden opslaan. De familie Brenninckmeijer van de C&A was een van de eerste klanten die met zo'n verzoek kwam. Al snel daarna volgden ook anderen. Als de markiezen er voor de winter werden afgehaald bij de klanten, werden ze gelijk gerepa-

'Doordat Joop en Johannes zo lief waren voor iedereen bleven mensen ook. Klanten en personeel'.

reerd en schoongemaakt. Opslag aanbieden voor de winter, was weer een extra dienst die mijn vader aanbood. Dit gebeurde aanvankelijk gewoon bij ons thuis. En weet u wat? Mijn vader had vaak gewoon de sleutel van die villa's! Het was een andere tijd, dat

weet ik, maar ze hadden ook gewoon echt veel vertrouwen in mijn vader en ons.'

De kinderen Joop, Meindert en Ton groeien dus letterlijk op binnen het bedrijf, en Johannes heeft vertrouwen in de nieuwe generatie die onder aanvoering van Joop en Gerda een goede toekomst tegemoet gaan. Graag wil hij zelf ondertussen een stap terug doen. Dit komt voor een groot deel door zijn gezondheid; zijn hoofd wil wel, maar zijn lijf beperkt hem meer en meer. Daarom neemt hij al in februari 1958 officieel een eerste stap terug. Johannes maakt van het bedrijf een VOF en stapt er kort daarna als vennoot uit om zoon Joop tot enige vennoot te maken. Het is de bedoeling dat ook zoons Meindert en Ton de komende jaren in de VOF volgen, maar voor nu staat deze op Joops naam.

LIEVE DOETJES

Joop moet in de zomer van 1958 nog 23 jaar worden als hij aan het hoofd van het bedrijf komt te staan. Jong wellicht, maar net als zijn vader vindt hij het fijn om hard te werken en is hij een echt mensenmens. Het bedrijf van zijn vader past hem als een jas. Johannes blijft wel actief voor het bedrijf, alleen niet meer op papier. Dat Joop en Johannes trouwens beiden zulke sociale dieren zijn, is niet altijd een voordeel meent Gerda: 'Het waren allebei doetjes, Johannes en Joop. Ze vonden het moeilijk om echt zakelijk te zijn, omdat hun werk als hobby voelde en ze de mensen oprecht blij wilden maken. Dat was hun drijfveer. Maar met enige regelmaat stelden ze daardoor het belang van klanten boven het zakelijke belang en als dochter van een ondernemer vond ik daar wel wat van', vertelt ze lachend. 'Klanten kregen altijd

Het eerste logo, toen het bedrijf nog J. v.d. Wal en zonen heette

ongelimiteerde aandacht en mogelijkheden, ook als dat zakelijk eigenlijk niet zo handig was.

Werknemers die zelfstandig aan de slag wilden, werden regelmatig op weg geholpen met materieel en klussen. Er bestaan nu nog grote bedrijven rond Hilversum en Utrecht die hieruit zijn voortgekomen. Dat is toch wel mooi vind ik.' Deze zorg voor 'hun mensen' is mooi, maar in deze jaren zijn het dus vaak de vrouwen bij Van der Wal die soms bijsturen en de zakelijke kant – en de toekomst – van het bedrijf voor ogen houden. 'Maar', zegt Ton, 'doordat ze zo lief waren voor iedereen bleven mensen ook. Klanten en personeel. Het was dus bedrijfsmatig juist ook weer niet slecht.' Ook Gerda is het hiermee eens, want hun sociale inborst maakte van beide mannen ook uitmuntende verkopers: 'Ze waren zo oprecht betrokken bij het wel en wee van hun klanten

Oprichting van de VOF J. v.d. Wal en Zoon en toetreding van Joop van der Wal tot de VOF, 13 februari 1958, KvK Archief

dat ze iedereen honderd procent tevreden wilden zien. Om vervolgens veel te lang te blijven zitten koffiedrinken en familie verhalen uitwisselen.' Klanten konden het zo gek niet bedenken of Johannes en Joop deden hun best het te verwezenlijken: *Kennie bestaat nie*. Al betekende dat soms dat ze dingen beloofden waar geen geld voor was of wat zelfs nog niet bestond!

ALLES IN EIGEN HAND

Dat er dingen aan klanten werden beloofd die nog niet bestonden bleek eigenlijk een geluk bij een ongeluk. Het zorgde er namelijk voor dat Van der Wal naar nieuwe oplossingen bleef zoeken en zo altijd bleef ontwikkelen en vernieuwen. Dit is zeker belangrijk als er in de loop van de jaren ook grotere klussen voor de markiezenfabriek beginnen binnen te stromen. Voor de grote villa's in Trompenberg en de omroepstudio's worden er vanaf eind jaren '50 soms wel 20 markiezen per keer besteld en rond 1960 wordt er voor de Zandbergenflats in Bussum zelfs een nog grotere bestelling geplaatst.

Zeker deze laatste opdracht betekent een ommekeer voor het bedrijf, dat zich nu kan ontwikkelen tot de markiezenfabriek die Johannes voor ogen had. Tot dan toe werd het ijzerwerk voor de ge-raamtes van de markiezen uitbesteedt, maar vanaf dat moment gaat Van der Wal alles zelf ter hand nemen en in eigen beheer produceren. Het komt nu aan op Joop en de mankracht en input van personeel als timmerman Koos Hartevelt en Ton van der Heijden. Het is niet zo dat (schoonmaak) klussen worden afgestoten, maar de focus komt nu echt te liggen op de volledig eigen fabricatie van markiezen en andere vormen van zonwering. Dat blijft eigenlijk tot de jaren '90 zelfs zo'

NOS studio's in de jaren 70 voorzien van zonwering

TECHNISCH BREIN

In de jaren '60 komen zoons Meindert en Ton als fulltime, vaste krachten bij het bedrijf werken. Meindert volgt eerst nog de studie radio-officier en ging de Grote Vaart op tot en met 1963. Voordat hij vanaf 1965 bij Van der Wal werkt, heeft hij verschillende banen gehad in Veenendaal, Kortenhoef en voor een rijsschool. Ton studeert eerst telecommunicatie en elektrotechniek op de bedrijfsschool van de PTT en helpt s' avonds mee in de zonwering, maar na zijn diensttijd in 1964 gaat Ton voltijd bij Van der Wal als monteur aan de slag. Hij ontpopt zich als technisch brein van het bedrijf. Hij is goed in het bedenken van nieuwe technische oplossingen, zeker elektrische. Dat komt goed uit, omdat zonweringen steeds meer op elektra werken. De zoons van Johannes hebben allemaal duidelijk hetzelfde sociale DNA als hun vader, maar ze vullen elkaar mooi aan qua inhoudelijke vaardigheden.

Toch past Meindert het werk bij Van der Wal niet helemaal en hij trekt zich in goed overleg terug uit het bedrijf in 1971 om als radio-officier weer terug te keren naar de grote vaart. Joop en Ton voelen zich wel helemaal op hun plek in het bedrijf en gaan samen als vennoten verder, met Johannes op de achtergrond. Ze luiden een nieuw tijdperk in voor Van der Wal. Joop neemt de verkoop op zich en Ton de techniek, inclusief het opleiden van monteurs. Gerda blijft de stuwende kracht thuis en in de huisfabriek. Als de opdrachten voor markiezen en zonwering in de jaren '60 in hoog tempo binnen komen, raakt alles in een stroomversnelling.

Johannes en Jansje van der Wal op de Joh. Geradtsweg in Hilversum begin jaren 70

1970 1990

NIEUWE GENERATIES AAN HET ROER

Van paardentram tot auto, er is veel veranderd in het leven van Johannes. Joh. Geradtsweg in de jaren 70

Met de tweede generatie Van der Wal aan het roer rolt het bedrijf een nieuw tijdperk in. De jaren '70 die aanbreken zijn een bijzonder tijd in de wereld. Enerzijds is het decennium vrolijk, optimistisch en hoopvol, zeker in vergelijking met de donkerte van de eerste helft van de twintigste eeuw.

De wereld is in
hoog tempo bijna
onherkenbaar
veranderd
sinds Johannes'
geboorte in 1902.

In Nederland is sprake van groeiende vrijheid, een bloeiende cultuur en meer diversiteit. Er regeert voor het eerst een arbeiderspartij en de tweede feministische golf houdt de gemoederen flink bezig. Ook vallen de verschillende religieuze 'zuilen' in de Nederlandse samenleving langzamerhand weg. De jaren '70 laten echter ook een verbeterd, inktzwart pessimisme zien door de oliecrisis, de Koude Oorlog en vele gewelddadige confrontaties tussen andersdenkenden. Kortom, de wereld is in hoog tempo in beweging en bijna onherkenbaar veranderd sinds Johannes' geboorte in 1902. Johannes' jeugd werd gekenmerkt door armoede, (gedoogde) kinderarbeid, paardentrams en een kleine, overzichtelijke leefwereld, waarin Amsterdam

al bijna een exotisch oord was. Inmiddels is de welvaart enorm gestegen en kinderarbeid allang verboden. Radio en televisie brengen nieuws en beelden vanuit de hele wereld tot in ieders huiskamer en auto's en vliegtuigen maken het mogelijk verre reizen te maken.

Als de jaren '70 aanbreken is Johannes pas 67. Toch is het bereiken van die leeftijd een klein wonder met zijn belabberde gezondheid, die tijdens en na de oorlog nog veel zwakker is geworden. 'Na de oorlog werd de longaandoening van mijn vader nog veel erger. Vaak lag hij weken achtereen in het ziekenhuis en fysiek werk was vrijwel onmogelijk. Hij had simpelweg niet voldoende lucht. Ik weet niet beter dan dat hij elke dag met medicatie in de weer was om genoeg lucht te krijgen', vertelt zoon Ton. Het lijkt erop dat het vooral Johannes' aangeboren enthousiasme voor het leven is waardoor hij er na de oorlog 'nog even bij blijft'.

Vakantie van Annie, Jansje en Johannes in Italië

Johannes van der Wal op 70 jarige leeftijd

De kleine jongen die ooit op de hei onder zijn fiets sliep, is van ver gekomen, maar heeft enorm veel bereikt.

Vanaf de zijlijn kijkt hij trots en tevreden toe hoe de tweede generatie het bedrijf 'J. van der Wal & Zonen' overneemt en een nieuwe fase inloodt. Johannes en Jansje genieten sinds de jaren '60 steeds meer van hun kinderen, kleinkinderen en andere fijne dingen in het

leven. Ze maken mooie uitstapjes in eigen land, maar gaan ook graag op vakantie in Italië. De kleine jongen die ooit op de hei onder zijn fiets sliep, is van ver gekomen, maar heeft enorm veel bereikt. Tijd om achterover te leunen!

Toch is ook in deze fase van zijn leven bij Johannes 'zijn' bedrijf nooit ver weg. Het DNA van Johannes zit immers in het bedrijf, maar het DNA van het bedrijf zit nou eenmaal ook in Johannes. Zoon Ton herinnert zich een mooie anekdote die dit prachtig illustreert: 'Mijn vader kletste altijd met iedereen. Dat vond hij gezellig. Ook op vakantie. En zijn hart liep nou eenmaal over van enthousiasme voor 'zijn' bedrijf.

Wanneer mijn ouders op vakantie waren, gebeurde het dan ook niet zelden dat mijn vader zo vol geestdrift vertelde over de prachtige zonweringen die wij bij Van der Wal maakten, dat mensen ter plekke een order deden. Zo bestelde de eigenaar van een hotel in Valkenburg waar mijn ouders logeerden direct zonwering voor het hele hotel. Echt iets voor mijn vader. Het was niet echt naast de deur wellicht, maar dat gaf niks. Ik ben ook wel eens met mijn vader naar Duitsland gereden. Om dezelfde reden. Mijn vader en 'de zaak' waren nou eenmaal niet te onderscheiden. Het was een verlengstuk van zijn hart.'

HET EINDE VAN EEN TIJDPERK

Toch gebeurt op 24 oktober 1972 uiteindelijk het onvermijdelijke: op zeventigjarige leeftijd overlijdt Johannes. Zijn lijf is op. Het is goed; hij heeft zeventig jaar voluit geleefd. Joop, Ton, Gerda, timmerman Koos Harteveld en glazenwasser Ton van der Heijden moeten het voortaan zonder de zachtmoedige en liefdevolle inbreng van hun pater familias doen. Naast het immense verdriet voor Jansje en de familie, luidt Johannes' overlijden daarmee ook het einde van een tijdperk in voor het bedrijf.

'Mijn vader en "de zaak" waren nou eenmaal niet te onderscheiden. Het was een verlengstuk van zijn hart.'

Bijna 43 jaar vormde Johannes immers het hart van de zaak en hoewel de 'nieuwe' generatie al twintig jaar met capabele handen aan het roer staat, is dat toch moeilijk.

De focus van het bedrijf komt na Johannes' overlijden volledig bij de verkoop en productie van zonwering te liggen. In naam gebeurt dat in 1976, wanneer Joop een BV maakt van de VOF en de naam gewijzigd in *Van der Wal Zonweringen*. Alleen de HEMA Hilversum blijft tot midden jaren '80 vaste klant voor schoonmaakwerk, waarna de glazenwassers van Van der Wal wordt overgenomen door de gebroeders Fidder. Sommige glazenwassers gaan na de overname met hen mee, anderen blijven bij Van der Wal werken en gaan als zonweringmonteur aan de slag.

In de jaren '70 vinden er nog een aantal belangrijke veranderingen plaats bij Van der Wal. Het bedrijf krijgt een paar nieuwe krachten, die uiteindelijk zelf zullen uitgroeien tot pijlers van het bedrijf. In 1972 zijn het echter nog tieners en

Eén van de eerste bedrijfsauto's die werd gebruikt tot in de jaren 70

Johannes ziet de eerste van het stel, Wouter de Wild, nog net binnenkomen. Wouter start in april van 1972, zes maanden voordat Johannes overlijdt. Joop is degene die deze zestienjarige knul aanneemt als hij samen met zijn vader komt solliciteren. Wouter heeft de LTS afgemaakt en komt uit een groot gezin. Jong gaan werken is dus ook hem niet vreemd, net als voor de Van der Wal familie.

HEMA wordt uitgebreid naar het pand van Wille aan de Kerkstraat in Hilversum in 1972

ACHTER ELKE MAN...

JOLANDA VAN DER WAL - VAN KEEKEN –
ECHTGENOTE JON VAN DER WAL

‘We zijn getrouwd in 1983. Ik was eenentwintig, hij drieëntwintig. Jong ja, maar we waren verliefd en hij was mijn maatje. Dat is altijd zo gebleven.’

Gehuwd in? ‘1983. Ik was eenentwintig, hij drieëntwintig. Jong ja, maar we waren verliefd en hij was mijn maatje. Dat is altijd zo gebleven. Jon werkte toen al bij het bedrijf, hij was in 1978 begonnen. Installeren, montage. Maar ook rolde hij al snel de verkoop in. Het bloed kruipt toch waar het niet gaan kan. Hij startte in de tijd dat het bedrijf bestond uit zijn vader Joop, moeder Gerda, oom Ton en timmermannen Koos Harteveld en Wouter de Wild. Plus wat er tijdelijk voor aanwas was. Het was klein en echt een familiebedrijf. Zijn ouders waren super trots op hem. Ook was er veel respect onderling tussen de generaties, ondanks dat Jon en Wouter veel jonger waren. Ieder had zijn eigen stiel.’

Later werd hij directeur. Wat was zijn sterkste kant denk je? ‘Hij was een echte ondernemer. Hij kon ontzettend goed anticiperen op de toekomst en dat gaf vertrouwen aan de mensen om hem heen. Ook was hij er goed in de juiste mensen om zich heen te verzamelen en had genoeg zelfvertrouwen om te weten dat hij de dingen uit handen kon geven. Dat hij ook nog bij kon sturen als het een keer niet goed ging. Hij was geen verkrampt leider. Maar zijn grootste kracht was denk ik dat hij mensen in hun waarde liet. Hij gaf iedereen de kans zichzelf te bewijzen, en gaf ze een doel. Dat was een katalysator voor groei bij velen.’

Wat vertelde Jon over zijn jeugd in de familie? ‘Ten eerste dat zijn opa Johannes en hij echt maatjes waren. Johannes leefde in hetzelfde huis, dus ze trokken samen veel op. Toen Jon twaalf was overleed hij; dat was zwaar. Verder weet ik dat zijn ouders Joop en Gerda – die ik uiteraard goed gekend heb – altijd heel hard werkten, maar hij ze toch ook veel om zich heen had. Dat kwam doordat het bedrijf en hun woonhuis in hetzelfde pand gehuisvest waren. In de keuken was er altijd koffie of soep, en vertegenwoordigers, personeel en klanten liepen regelmatig even binnen. Er was dus altijd wel reuring en gezelligheid als kind. En al was Jon een enig kind, hij had veel contacten met kinderen op de voetbal, daar genoot hij van. Zijn ouders waren zeer actief op de voetbalclub. Joop is zelfs voorzitter van SC ‘t Gooi geweest.’

Wat vond hij het leukste aan zijn werk? ‘Het ondernemerschap: iets uitbreiden, iets groter of beter maken, iets nieuws bedenken. Bijvoorbeeld Ambiance opzetten: eigen producten ontwikkelen, dat vond hij heel leuk om te doen. Uitdagingen aangaan, vooruit denken. Maar hij stond ook gewoon op zaterdag in de showroom en ging bij klussen langs. Werk was echt zijn hobby.’

Voelde u zich erg betrokken bij het bedrijf? ‘Ja, zeker wel, ondanks dat ik mijn eigen schoonheidssalon had. Ik was zijn klankbord. Zeker met de verhuizing naar de Beresteinseweg hebben we veel overlegd. Over de verhuizing zelf, maar ook over de aankleding of welke merken er gevoerd zouden worden op de nieuwe locatie. En daarnaast was ik uiteraard bij alle uitjes en ententjes. Dat was gezellig.’

Wat was de grootste mijlpaal voor hem? ‘De bouw van het pand op de Nieuwe Havenweg. Net na de grote opening kwam de diagnose. Heel cru én toch ook mooi om mee te maken. Hij heeft zijn werk niet kunnen afmaken. Hij wilde dat met Daniël, met wie hij een heel goede band had verder doen, verder bouwen. Daar had hij erg zin in.’

Mooie herinnering of anekdote? ‘De gezelligheid bij het bedrijf. De borrels waren altijd gezellig. Ook met andere ondernemers, even samen koffie drinken bijvoorbeeld. Het was altijd een levendig epicentrum bij Van der Wal! En daarnaast de rust van ons gezin; die balans was mooi.’ ●

‘De verschillende generaties werkten van meet af aan goed samen: het vertrouwen was groot en iedereen had respect voor elkaars stiel, hoe jong of oud ze ook waren.’

De jonge Wouter start als hulp markiezenmaker en gaat aan de slag in de grote werkplaats annex ‘markiezenfabriek’ in de tuin van de Johannes Geradtsweg. Hij is veel jonger dan Joop, Gerda, Ton, Koos Hartevelt, Ton van der Heijden en de andere medewerkers, maar hij hoort er gewoon bij. Het familiegevoel waar Gerda en Joop voor zorgen binnen het bedrijf doet hem goed.

In 1978 komt er nog een jongeling het bedrijf versterken: Jon, de zeventienjarige zoon van Joop en Gerda. Net als Joop is ook Jon letterlijk opgegroeid in het bedrijf, omdat het huis op de Johannes Geradtsweg nog steeds onderdak geeft aan zowel het bedrijf als aan het gezin van Joop en Gerda. Sterker nog, tot kort voor Johannes’ overlijden wonen ook Johannes en Jansje er. De jonge Jon is daardoor van kleins af aan enorm close met zijn opa Johannes, die door zijn gezondheid veel aan huis gekluisterd was. Jon was dol op zijn zachtzinnige lieve opa en samen vormden ze een mooi paar. Het overlijden van Johannes is een groot verlies voor de jonge Jon en het is een gemis dat zijn opa er niet meer is om te zien hoe hij de eerste schreden zet in het familiebedrijf.

EERST DE LADDER OP

Jon moet net als ieder ander eerst ‘de ladder op’ om zonwering te leren installeren en monteren. Ook wordt hij door vader Joop vrijwel direct op pad gestuurd met koffer en bedrijfsauto om bij klanten langs te gaan. Uiteraard om even kennis te maken en producten te monteren, maar ook om vrij snel wat verkoopervaring op te doen. Dat doet Jon beslist niet slecht en hoe kan het ook anders? Hij heeft de genen van zijn (groot)vader en kijkt al zijn hele leven de kunst af bij vader Joop wanneer die ‘aan huis’ klanten ontvangt. ‘De verschillende generaties werkten van meet af aan goed samen: het vertrouwen was groot en iedereen had respect voor elkaars stiel, hoe jong of oud ze ook waren’, zegt Gerda hierover. Samen met Wouter vormt Jon een goed duo bij Van der Wal Zonweringen. Ze mogen elkaar graag en vullen elkaar goed aan qua vaardigheden.

aantal	omschrijving	prijs
1	nachtscheren 400cm breed uitval 200cm glycum	904,-
1	zijescheren 260cm breed uitval 150cm windvastenorm	505,-
1	voarscheren 200cm breed uitval 115cm windvastenorm	522,-
	Draalen labor 215	1931,-
	10%	175,-
		1738,-

Levertijd ca. 3 weken
Reclames binnen 8 dagen

De levering geschiedt op de gedeponeerde Romazo-leveringsvoorwaarden
Al onze offertes zijn vrijblijvend

Een handgeschreven order van 18 januari 1975

Dat ook deze nieuwe generatie met frisse, nieuwe plannen komt, is snel duidelijk. Net zoals de ideeën van Joop, Gerda en Ton anders waren dan die van Johannes. Ton en Gerda vertellen: ‘Johannes was de man die de zaak opbouwde – een echte pionier met een visie – bij wie alles om de klant draaide. Met ons erbij kwam daar de focus op de verdere technische ontwikkeling bij, plus de wens om het aantal opdrachten uit te breiden. Maar de generatie van Jon was nog veel bewuster van de mogelijke groei. Zowel qua producten als de omvang van het bedrijf.’

In de jaren ‘70 en ‘80 zijn er dus twee generaties naast elkaar aan het werk. Van der Wal en Zonen zetelt dan nog altijd tevreden op de Johannes Geradtsweg. De grote tuin is ondertussen vrijwel volledig opgeslokt door de werkplaats

Ondanks uitbreiding blijft het een echt familiebedrijf. De keuken van Joop en Gerda functioneert nog steeds als dagelijks verzamelpunt voor de koffie om 9 uur.

annex zonweringfabriek en de schuur is inmiddels dienst gaan doen als een heuse showroom en kantoor. Ondanks de uitbreiding blijft het een echt familiebedrijf. De keuken van Joop en Gerda functioneert nog altijd als dagelijks verzamelpunt voor de koffie om 9 uur en het bedrijf blijft ook qua personeelsomvang nog kleinschalig.

Ton en Leonie van der Wal in de eerste showroom.

DUDOKBLAUW UIT AMERIKA

De kleinschaligheid bij Van der Wal komt goed uit als Nederland begin jaren ‘80 weer te kampen krijgt met een neergaande economie. Er volgt een moeilijke tijd, waarin hele industrieën van de kaart worden geveegd, de werkloosheid stijgt en de huizenprijzen dalen. De bezuinigingen van Lubbers zijn berucht en de jonge generatie krijgt nou niet bepaald een glorieus toekomst perspectief voorgeschoteld. Geen ideale omstandigheden voor Van der Wal zou je zeggen. Maar net als tijdens voorgaande crises toont het bedrijf dat het weerbaar is, ook in minder leuke omstandigheden. Van der Wal zet de trend die in de jaren ‘70 is ingezet door en het bedrijf blijft opdrachten binnenhalen.

Een eervolle vermelding verdient de opdracht in 1979 van de Gemeente Hilversum om het Raadhuis van Hilversum te mogen voorzien van prachtige zonnenschermen in Dudokblauw. ‘Het was een prachtige en uitdagende klus.’ vertelt Ton. ‘Het lastige was dat als de schermen ingedraaid waren, ze vrijwel niet zichtbaar mochten zijn om de architectuur niet te verstoren’, vertelt Ton, die technisch verantwoordelijk was voor deze klus. ‘En dat doek in Dudokblauw, er was bijna niet aan te komen! Uiteindelijk hebben we het helemaal uit Amerika laten komen. We hebben toen maar een dubbele hoeveelheid besteld. En dat bleek jaren later mooi uit te komen, toen

Gemeentehuis Hilversum voorzien van zonwering met Dudokblauwe kleur

de schermen na ruim dertig jaar aan vervanging toe waren. De reservedoeken lagen al in de kelder van het raadhuis en zo konden we alle schermen vernieuwen!

BUITEN DE REGIO BEKEND

Door de jaren '70 en '80 heen rijgen de bijzondere plekken in Hilversum waar Van der Wal zonwering mag aanbrengeen zich aaneen. Denk aan Hotel Lapershoek, het Gooiland, Café Het Tolhuis en vele imposante villa's. En niet te vergeten: de omroepstudio's. Waar Johannes bij de opstart als glazenwasser al profijt had van de opkomst van Hilversum als mediastad, voorziet Van der Wal nu diezelfde studio's van prachtige zonwering. Door het werk bij omroepen als de KRO, AVRO, NCRV en NOS krijgt Van der Wal nu ook bekendheid buiten Hilversum.

'De beroemde bakker Kwekkeboom in de Reguliersbree-straat in Amsterdam was bijvoorbeeld klant bij ons. Hier moesten de markiezen altijd sneller dan waar ook vervangen worden, doordat de frituurvlucht een ongekende aanslag

van vet op de doeken gaf. De bakker was heel zuinig op zijn doeken en wij onderhielden ze goed, maar tegen die hoeveelheid vet was niks opgewassen', herinnert Ton lachend. Maar er zijn meer mooie projecten.

Zoals de achterzijde van paleis Soestdijk – inclusief de werk-kamer van prins Bernard – en meerdere regeringsgebouwen in Den Haag. Het maakt de familie trots dat het bedrijf gaandeweg tot ver buiten de eigen regio bekend is om haar kwaliteit en vakmanschap.

Toch blijft Van der Wal zich voornamelijk richten op de particuliere markt, want het doel dat Joop, Ton, Gerda en Jon zich samen met het personeel stellen is om bereikbaar te blijven voor iedereen die mooie zonwering wil. Stilzitten is er dus niet bij; er worden nieuwe producten ontwikkeld, nieuwe ideeën vormgegeven en nieuwe klanten gevonden. En dat is een uitdaging: zonwering blijft seizoensgebonden werk en de zwakke economie van de jaren '80 geeft niet bepaald wind in de zeilen. Toch blijft het bedrijf groeien. Het helpt dat ze inmiddels een breed aanbod hebben: bij Van der Wal

Jon van der Wal in zijn werkbuis voor de werkplaats op de Johannes Geradtsweg

vind je niet alleen markiezen en zonnenschermen, maar ook rolluiken, vouwwanden, vouwdeuren, jaloezieën, horren en rolgordijnen. Wanneer in 1989 het zestigjarig bestaan van het bedrijf wordt gevierd, wordt dat dan ook groots aangepakt. Niet alleen binnen het bedrijf, maar ook daarbuiten. Zo besluiten directeur Joop en consorten extra donaties aan lokale goede doelen te geven. Het bedrijf is geen onbekende met het steunen van goede doelen. 'Voor elkaar zorgen' zit via Johannes immers ingebakken in het DNA van het

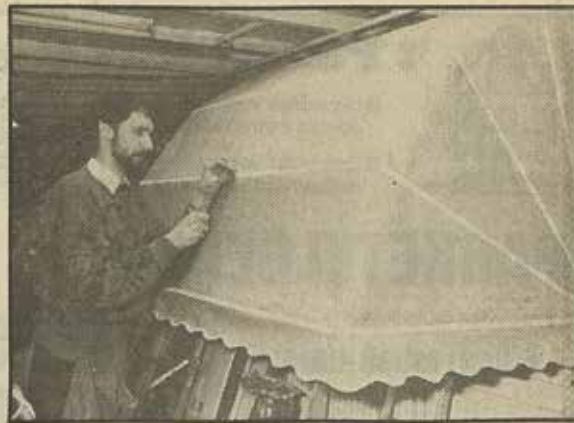
Stilzitten is er niet bij; er worden nieuwe producten ontwikkeld, nieuwe ideeën vormgegeven en nieuwe klanten gevonden.

bedrijf. In het jubileumjaar krijgt daarom het Fonds voor Gehandicaptensport een flinke donatie en wordt een fietstocht van NOB-medewerkers gesponsord. Ook wordt er een voetbaltoernooi georganiseerd bij SC 't Gooi ter ere van Van der Wal's jubileum. Voor dat laatste is eigenlijk geen

aanleiding nodig, want voetbal en Van der Wal zijn synoniem. Joop is jarenlang voorzitter van SC 't Gooi en Jon speelt fanatiek competitie voor de club. Enkele jaren later sponsort Van der Wal zelfs de bouw van een nieuwe tribune.

GROTER DENKEN

'Goede doelen steunen, dat kon ook financieel', legt Gerda uit, 'omdat er vanaf eind jaren '80 een zakelijker wind in het bedrijf was gaan waaien met de mix van de generaties. Er kwam simpelweg meer geld binnen om dergelijke dingen te doen. Dat kwam door de nieuwe generatie. De vriendelijkheid, de service naar de klant, het gevoel van 'samen', het harde werken, kortom het familie DNA, dat bleef allemaal intact, maar mijn zoon Jon brachten wel een andere dynamiek in het bedrijf. Hij overtuigde Joop en Ton er zelfs van dat om het bedrijf toekomstbestendiger te maken, het nodig was om groter te denken. Op alle fronten. En ze hadden gelijk!' besluit Gerda.

● Van der Wal sr. Zijn vader startte het bedrijf dat nu zestig jaar bestaat. ● Bij Van der Wal worden nog op ambachtelijke wijze markiezen gemaakt.

Bedrijf met gevestigde naam op gebied zonwering

Van der Wal bestaat zestig jaar

HILVERSUM - „Wanneer het bedrijf precies is opgericht? Dat weet ik niet precies. Volgens de Kamer van Koophandel in 1929, maar een datum wordt er niet bijgegeven, dat hoefde vroeger blijkbaar niet”, zo zegt de heer J. van der Wal, zoon van de oprichter van het bedrijf.

„Ik weet wel dat m'n vader 27 jaar was toen hij begon met een schoonmaakbedrijf, gecombineerd met zonweringen, dat

was toen vrij gebruikelijk. Toen waren het maar weinig mensen die zonwering hadden, het waren veelal winkels, met markiezen. Maar de meeste zonweringbedrijven zijn ontstaan uit schoonmaakbedrijven.”

Van der Wal zelf begon in 1952 in de zaak van z'n vader. Ook z'n broer A. van de Wal was toen van de partij. Laatstgenoemde is de vakman op het gebied van montage van schermen. Ook maakt men zelf in de

werkplaats nog op ambachtelijke wijze markiezen. Daarnaast levert men van bekende goede merken. Mogelijk wat duurder, maar je hebt nu eenmaal een goede naam, aldus J. van der Wal: „En die moet je hoog houden.”

Van der Wal vertelt zelf in het bedrijf te zijn opgegroeid. Hij werd in feite klaargestoomd om erbij te komen en zo gebeurde het ook, net in een tijd dat zonweringen aan hun opmars begonnen.

Alweer een jaar of twaalf geleden is ook de derde generatie van de familie, opnieuw een J. van der Wal, toetredend tot de firma.

J. van der Wal sr. vertelt dat tegenwoordig iedereen van het bestaan van zonweringen heeft gehoord. „Het is een algemeen produkt geworden. Het is mede zo bekend geworden, omdat er een inbraakpreventieve werking van kan uitgaan. Zo zijn de rolluiken weer in opmars.”

Van der Wal wil mensen die zonwering willen aanschaffen één advies meegeven: „Mensen moeten zich vooral goed laten voorlichten, dat ze goed advies krijgen over kwaliteit en garantie. Wij voeren zelf bijvoorbeeld de ROMAZO-garantie. Kijk wij hebben vak-kennis. Wij zien vaak zonweringen hangen dat we niet begrijpen waarom ze zo hangen, omdat de lichtinval niet goed is”, aldus de ondernemer die meent dat goede adviezen dit euvel kunnen voorkomen.

Cheque van Van der Wal voor gehandicate sport

HILVERSUM — De heer J. Bleeker, penningmeester van de Gooise Sport en Recreatie Stichting voor Geestelijk Gehandicapten, ontving zaterdagavond in sporthal Oost uit handen van de heer J. van der Wal een cheque van 500 gulden.

Het Hilversumse bedrijf in

zonweringen en rolluiken Van der Wal viert dit jaar haar 60-jarig bestaan en zette dit kracht bij door enkele geldbedragen te schenken aan goede doelen. Naast de gift voor de gehandicapte sport meldde Van der Wal zich ook als sponsor van de fietstocht van de NOB-medewerkers. De opbrengst hiervan is bestemd voor jeugdankerpatiëntjes.

Ter gelegenheid van het jubileum organiseerde Van der Wal zaterdag een zaalvoetbal-

toernooi in sporthal Oost. In de pauze werd de cheque door de heer Van der Wal overhandigd in het bijzijn van de aanvoerder van het Van der Wal-team, John van der Wal (zie foto).

1990 2010

VAN FAMILIEBEDRIJF NAAR 'FAMILY AND FRIENDS'

Jon van der Wal aan het werk op zijn kantoor op de Johannes Geradtsweg

En inderdaad, er wordt vanaf nu groter gedacht. Onder aanvoering van Jon verandert er veel in de jaren '90 bij Van der Wal. Met het aanbreken van het nieuwe decennium waait er sowieso een andere, frisse wind door de wereld; eentje van kracht en optimisme.

De tijdgeest verandert en blaast de starre jaren '80 snel uit het zicht. Het einde van de Koude Oorlog en het communisme nadert als gevolg van de baanbrekende vernieuwingspolitiek van Michail Gorbatsjov en de val van de Berlijnse Muur. En ook al lijken die internationale ontwikkelingen ver weg te gebeuren, toch brengt de 'overwinning' van vrijheid, democratie en kapitalisme ook in Nederland grote veranderingen met zich mee.

Er heerst een sfeer van optimisme als de Europese economische eenwording in een stroomversnelling komt. Het economisch wapengekletter dat dit met zich meebrengt is enorm: de internationale markt wordt groter; de binnenlandse markten competitiever. Nederland dreigt hierdoor als klein landje achterop te raken; veel bedrijven die internationaal mee willen doen gaan daarom fuseren.

Maar ook bedrijven die zich alleen op de Nederlandse markt richten (zoals Van der Wal) moeten zien te groeien om overeind te blijven. Die noodzaak tot groei wordt nog eens versterkt door de opkomst van het internet.

DE JUISTE PARTNER

Het visionaire oog van Jon en het commerciële talent van Wouter zijn nu onontbeerlijk. Beiden hebben zich in de jaren '80 flink ontwikkeld en zijn uitgegroeid tot de pijlers van het bedrijf. Hoewel Jon net als zijn vader Joop en opa Johannes een goede verkoper is en hetzelfde sociale hart heeft, is zijn zakelijkheid en toekomstvisie vele malen belangrijker voor het bedrijf. Jon heeft een helder beeld van toekomstige ontwikkelingen en weet daar slim op te anticiperen. Hierdoor weet hij Van der Wal in nieuw vaarwater te brengen. Wat Jon ook van zijn opa en vader heeft geërfd is de gave voor het uitkiezen van een liefdevolle, maar sterke en steunende partner. In 1983 trouwt hij met Jolanda. Ook zij komt uit een ondernemersfamilie en weet daardoor wat er nodig is om een bedrijf te runnen. Hoewel Jolanda nooit officieel in het bedrijf zal werken, is haar rol als sparringpartner en klankbord van grote waarde voor Jon en daarmee voor het bedrijf.

Wouter is inmiddels getrouwd met Netty en heeft zich ontwikkeld van markiezenmaker tot commercieel toptalent. Het zaadje daarvoor is al jong gepland: als kind ging Wouter al graag met de melkboer mee langs de deuren om vla te verkopen. Hij vindt het heerlijk om onder de mensen te zijn, een praatje te maken en connecties te leggen. Wouter heeft net als Johannes, Joop en Jon van nature een oprechte betrokkenheid bij zijn klanten. Daarnaast loopt zijn hart over van enthousiasme voor de producten van Van der Wal; hij heeft ze immers zelf gemaakt! Als fervente hobbyfotograaf zet Wouter zelfs uit pure trots vele Van der Wal projecten op de foto. Toch gaat niet alles van een leien dakje voor Wouter. Hoewel hij zich er niet door uit het veld laat slaan, kampt hij van jongs af aan met een serieus gezondheidsprobleem. Het is geen probleem bij Van der Wal: ook Johannes had ermee te maken. En dus worden er op het bedrijf hier en daar gewoon wat dingen voor Wouter aangepast, zodat hem niets in de weg zit om zijn werk te kunnen doen.

EMOTIONELE BESLISSING

De combinatie van de ambachtelijke kennis van Joop, Gerda en Ton en het moderne elan van Wouter en Jon zorgen voor een geweldige groei in de jaren '90. Op de golf van de internationale en nationale economische voorspoed denkt Jon aan uitbreiding, te beginnen met een verhuizing. De zaken gaan goed, maar de ruimte op de Johannes Geradtsweg begint het bedrijf te beperken in Jon's ogen. Wat als ze een echt bedrijfspand zouden betrekken, met ruimte voor een echte showroom, meer kantoren en een groter assortiment? Vooral die showroom is belangrijk in Jon's ogen. Van der Wal levert topkwaliteit aan klanten in het hogere segment. En daar hoort een goede, passende toonzaal bij. Maar vertrekken van de Johannes Geradtsweg is lastig: het familiegevoel, dat zo verweven is met dat huis, is juist zo belangrijk voor het bedrijf.

Want ondertussen is ook de vierde generatie Van der Wal er alweer kind aan huis, net als de kinderen van Wouter. Ook zij zien hun vaders hier werken en als er om 9 uur koffie gedronken wordt in de keuken, zijn zij er nu ook bij. Een traditie die op dat moment al bijna vijftig jaar bestaat! Geheel in lijn met de familietraditie, helpen 'de jonkies' al jong mee. Vooral Daniël, de zoon van Wouter en toekomstig eigenaar, heeft daar nog levendige herinneringen aan: 'Ik was echt jong, misschien 10 of 11, dat ik in de vakantie mijn eerste klusjes mocht doen bij Van der Wal. Het grind aanharken, markiezen slopen en de werkplaats van mijn vader Wouter aanvegen bijvoorbeeld. Dat soort dingen. Ook herinner ik me de eindeloze hoeveelheden bandrolletjes die ik voor pa maakte. Dit is het band waarmee je de zonneschermen naar beneden liet zakken en deze versleten daarom het snelste. Ieder jaar verving Van der Wal wel honderden van die banden. Ik knipte die dan vooraf alvast af op vijf meter en maakte daar rolletjes van, zodat ze altijd voor handen waren.' Ook de beloning aan het einde van dit eerste 'vakantiebaantje' staat hem nog helder voor de geest: 'In een heus loonzakje, zoals Joop die aan iedereen uitdeelde, ontving ik uiteindelijk vijftig gulden. Wat een rijkdom! Kon ik een cassetterecorder van kopen, helemaal te gek.'

INTERVIEW

JACQUELINE BOLLEBAKKER

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER

'Het uitje naar Disneyland Parijs was echt heel bijzonder. Ik was net twintig en had zoiets nog nooit meegemaakt. Het bedrijf ging gewoon een paar dagen dicht!'

Werkzaam sinds? '2001. Ik was toen zestien. Mijn moeder werkte al als schoonmaakster bij Van der Wal en heeft een balletje opgegooid bij Jon toen ik klaar was met school en werk zocht. Ik werd aangenomen als administratief medewerker. Dat was wel spannend, maar gelukkig kende ik al veel mensen bij Van der Wal.'

Is jouw functie erg veranderd over de jaren? 'Ik ben begonnen op de Beresteinseweg toen het bedrijf nog heel klein was en dat paste goed bij me. Knus en klein. Ik deed toen ook echt van alles; vracht afhandelen, facturen inboeken, telefoontjes aannemen, opdrachten inboeken, bestellingen doen, offertes

verzenden, noem maar op. Ook voor Ter Wal. Dat kon omdat we zo klein waren. Toen we gingen verhuizen in 2008 moest ik opnieuw mijn draai vinden, maar mijn werk kreeg meer focus en dat was fijn. Nu ben ik voornamelijk verantwoordelijk voor diverse administratieve taken en orderadministratie. Ook van Vivante Bekenkamp, al loopt mijn collega Ashley dat voor Vivante eerst na. Ik doe dan de eindcontrole. En nog steeds met veel plezier!'

Wat is jouw drive? 'Ik vind het gewoon heel leuk om met cijfers te werken. Dingen uit te zoeken. Te zorgen dat de details kloppen. Als onze mensen bestellingen doen loop ik het altijd na, een klein foutje is zo gemaakt, maar dat kan om grote bedragen gaan. Ik ben gewoon een pietje precies en dat scheelt soms veel geld.'

Mooie herinnering of anekdote? 'Ja, dan kies ik toch voor het uitje voor het 75-jarig bestaan in 2005: Disneyland Parijs was echt heel bijzonder. Ik was net twintig en had zoiets nog nooit meegemaakt. Het bedrijf ging gewoon een paar dagen dicht! Een bus reed ons overal heen: we zagen Parijs, gingen uit eten, overnachtten in een hotel, bezochten Euro Disney. Ik dacht, hoe bestaat het? En we mochten onze partners meenemen! Begin dit jaar zijn we naar Straatsburg geweest. Ook weer zo gaaf. Twee volle bussen dit maal, want de partners mochten dit keer weer mee. Ook dit was een heel leuk weekeinde.'

Typisch Van der Wal voor jou? 'Service!' ●

Joop en Ton zien het bedrijf nu gehuisvest in een groot bedrijfspand waar Zonweringen Van der Wal B.V. op staat. Een groot statement voor een familie altijd zo bescheiden is gebleven.

Alle herinneringen en tradities maken het voor Joop als directeur een lastige en emotionele beslissing om het bedrijf te verhuizen, weg van de Johannes Geradtsweg. Toch komt de verhuizing er. Midden jaren '90 neemt Jon uiteindelijk het voortouw in de beslissing. Hoewel hij niet de directeur is, heeft hij wel de dagelijkse leiding in handen en ziet hij dat er steeds meer families voor hun inkomen afhankelijk zijn van het bedrijf. Ook gunt hij zijn ouders Joop en Gerda hun pensioen; ze hebben immers bijna hun hele leven in het bedrijf gewerkt. Het is eind 1995 als Jon daarom namens Van der Wal een handtekening zet onder het koopcontract van een bedrijfspand aan de Beresteinseweg 34. Het kost een gigantische klap geld en dat is reuze spannend. Gelukkig kan de verbouwing die winter door eigen personeel worden uitgevoerd, wat scheelt in de kosten.

GROOT STATEMENT

In het voorjaar van 1996 wordt het nieuwe pand betrokken. Joop en Ton zien het bedrijf dat hun vader ooit aan huis startte in 1929 nu gehuisvest in een groot bedrijfspand waar met enorme letters Zonweringen Van der Wal B.V. op staat. Het is een groot statement voor een familie die in karakter altijd zo bescheiden is gebleven. Want al verandert het DNA van Van der Wal niet en blijft het gevoelsmatig een familiebedrijf, het pand op de Beresteinseweg voelt zeker niet meer bescheiden. Er is zoveel meer ruimte! De Beresteinseweg biedt voldoende kantoorruimte en opslag is ook geen probleem meer. Maar de grote trots is de benedenverdieping: deze wordt vrijwel geheel tot showroom omgebouwd. Inclusief nagebouwde buitenmuur, zodat de klanten zich een zo realistisch mogelijk beeld kunnen vormen van de verschillende soorten zonwering. Het is op dat moment een noviteit in zonweringland.

SFEERBELEVING

Sfeer en beleving staan centraal in deze showroom, conform de visie van Jon. Pas tien jaar later, als Van der Wal dankzij Jon's visionaire oog voor detail tot zonweringspecialist van het jaar wordt uitgeroepen, gaan sfeer en beleving bij de rest van de 'zonvakkers' in Nederland een echte rol spelen.

Verbouwing van de nieuwe showroom aan de Beresteinseweg

Het eindresultaat

Verhuiskaart voor de verhuizing naar de Beresteinseweg

De verhuizing naar de Beresteinseweg luidt zoals gehoopt een periode van groei in en de ontwikkelingen gaan snel. Wouter richt zich vanaf nu compleet op de verkoop. Dat blijkt een goede zet, want in samenwerking met Jon weet hij de verkoopcijfers een enorme boost te geven. Fijn, want de koop van het pand moet natuurlijk wel terugverdiend worden! Ton herinnert zich dat nog goed: 'Na de verhuizing was het best spannend of zo'n groot pand wel rendabel zou blijken. Eerlijk is eerlijk, mijn broer Joop en ik vonden dat toen zeker spannender dan de jongemannen Jon en Wouter. Dus toen we in de eerste weken na de opening een enorme order binnenhaalden, was iedereen ongelooflijk opgelucht!' Eén iemand verhuist echter niet mee van de Johannes Geradtsweg naar de nieuwe locatie: mater familias Gerda.

Voor haar is het na een leven lang werken tijd om met pensioen te gaan. Ooit begon ze als vijftienjarig meisje bij Van der Wal als naaister van de markiesdoeken. Deze schoondochter van oprichter Johannes, echtgenote van Joop en moeder van Jon voorzag iedereen sinds jaar en dag van koffie, erwtensoep en andere hartversterkers. Door haar goede zakelijke inzicht is ze altijd zeer gewaardeerd in het bedrijf. Maar nu is het mooi geweest op haar zestigste; ze stopt ermee. Echtgenoot Joop - op dat moment alweer 46 jaar werkzaam in het bedrijf - gaat wel mee naar de nieuwe locatie. Hij wil graag tot aan zijn pensioen doorwerken. Ook broer en technisch directeur Ton gaat mee. Nog steeds wordt iedere nieuwe monteur eerst met Ton een maand op pad gestuurd om de kneepjes van het vak te leren.

ACHTER ELKE MAN...

INTERVIEW NETTY REBEL –
ECHTGENOTE WOUTER DE WILD,
MOEDER VAN DANIËL, MARTIJN EN EVELINE

'Als partner werd je er helemaal bij betrokken. Joop en Gerda zorgden daar zeker voor. Het waren lieverds, het was altijd gezellig.'

communiceren, echt een mensenmens. Daarom dat hij het ook zo leuk vond om evenementen voor goede doelen te organiseren.'

Wat typeerde de begintijd voor hem qua sfeer en werk? 'Er was veel respect onderling. Het was heel kleinschalig toen nog, gezellig, en een hechte familie. Wouter maakte de zonnenschermen in de garage van de Johannes Geradtsweg, terwijl Gerda in het atelier op zolder de doeken naaiden en Joop de administratie deed in zijn kantoor aan huis of als verkoper op weg was. Ton was overdag meestal de weg op als monteur. Maar het was dus een knus clubje.'

Gehuwd met Wouter sinds? '1982.'

Hoe startte zijn carrière bij Van der Wal? 'Wouter werd als zestienjarige aangenomen door Joop na zijn LTS te hebben afgerond. Jong ja, maar dat was vrij normaal, zeker in zijn familie: hij kwam uit een groot gezin en de kinderen gingen al jong werken. Wouter ging aan de slag als markiezenmaker bij Van der Wal. Uiteindelijk rolde hij de verkoop in. Dat was waar hij in excelleerde. Waar zijn hart lag. Het beste uitzoeken voor de mensen. Ik herinner me nog hoe een situatie dat de garantie bij iemand was verlopen toen iets stuk ging. Dat maakte bij hem dan niets uit, er werd gewoon gerepareerd. Wouter had flair en kon goed

Hoe zou u de verhouding tussen Joop, Jon, Ton en Wouter typeren? 'Heel goed. Jon deed eerst de verkoop samen met zijn vader, maar hij steunde Wouter heel erg in zijn ontwikkeling in de jaren '80 en '90 van markiezenmaker tot verkoper. Wouter kreeg veel ruimte en vanaf 1996 was Wouter als verkoper echt heel belangrijk. Niet alleen voor de omzet die hij genereerde, maar omdat hij een brug vormde tussen het bedrijf en de klant. Met veel klanten had hij erg goed contact en dat schepte vertrouwen.'

Wat waren de grootste mijlpalen voor hem? 'Sowieso dat hij in 1996 voltijd aan de slag kon na decennialang last te hebben gehad van epilepsie (of de maatregelen ertegen). Hij werd toen door de artsen genezen verklaard en dat gaf hem enorme opluchting en vrijheid. Ook letterlijk, want in de verkoop kwam hij overal: van Amsterdam tot Utrecht, bij mensen in flatjes tot gesitueerde mensen en BN'ers. Een andere mijlpaal: de zonwering voor het Hilversumse Raadhuis, een echt hoogtepunt.'

Voelde u zich betrokken bij Van der Wal? 'Jazeker, als partner werd je er helemaal bij betrokken. Joop en Gerda zorgden daar zeker voor. Het waren lieverds, het was altijd gezellig. En later met Jon en Jolanda was het ook heel leuk! Als partners mochten we ook mee met de etentjes en uitjes, bijvoorbeeld naar London met het zeventig jarig bestaan. Maar ook als moeder van Daniël, Martijn en Eveline voel ik me nu nog verbonden met Van der Wal uiteraard. Als er iets te vieren is, wordt ik nog altijd uitgenodigd.'

Drie van uw kinderen werken hier ook? 'Ja, dat is wel bijzonder he?! Daar zou Wouter heel trots op zijn geweest. Daniël begon heel jong en heeft alles aangepakt wat hij kon. Hij heeft de moed om te doen wat hij doet. En hij heeft een goede vrouw achter hem. Martijn begon ook al spelenderwijs vanaf zijn elfde denk ik. Dan ging hij mee met Wouter naar de zaak op de Beresteinseweg of naar klussen. Nadat Martijn afstudeerde in 2016 is hij serieus in de zaak gaan werken. Al als jonge kerel heeft hij de digitalisering op de schop genomen bijvoorbeeld, dat vind ik heel knap. En uiteindelijk is ook mijn dochter Eveline er gaan werken enkele jaren geleden. Ze was eerst filiaalmanager bij Douglas, maar nu is ze verantwoordelijk voor hele binnendienst bij Van der Wal en dat gaat heel fijn.'

Mooie herinnering of anekdote? 'Nou, eigenlijk het gevoel om erbij betrokken te zijn. Dat was een warm gevoel, echt een familiebedrijf. Ik heb nog een leuke foto waarop ik met Ton en zijn vrouw Leonie een gebakje zit te eten bij een van die uitjes. Ook na de scheiding van Wouter en mij in 2006 bleef ik zeer welkom bij Van der Wal. Zeker als Wouter een feestje organiseerde, zoals bij de opening van de Nieuwe Havenweg. Want dat deed hij maar wat graag. Dat zat echt in zijn karakter: het organiseren, het aanpakken, de gezelligheid.' ●

‘Van der Wal is een bedrijf dat ambachtelijkheid en vakkennis uitstraalt. Wie eenmaal klant is bij Van der Wal blijft dat waarschijnlijk voor de rest van zijn leven.’

‘Hij wist duidelijk wat hij deed’, zegt Michel Ploeg daarover, die als jonge kerel met Ton werkte. ‘Al liep hij niet bepaald over van tact. Als hij een hamer wilde, was het simpelweg ‘hamer!’ Toch blijft hij een van de mooiste mensen waarmee ik heb samengewerkt. Echt een vakman. En dat bracht hij over op de monteurs. Het zorgde voor continuïteit en kwaliteit.’

Door de toenemende vraag naar zonwering, is het helaas niet meer mogelijk alles zelf in huis te maken zoals dat vroeger op de Johannes Geradtsweg gebeurde. De productie van een eigen lijn in samenwerking met PBS maakt het toch mogelijk om te groeien en daarbij is de kwaliteit van de – extern – gemaakte zonwering goed te bewaken. Belangrijk, want kwaliteit is immers al sinds de oprichting in 1929 één van de speerpunten van Van der Wal. Jon is erg enthousiast over Ambiance en besluit dat het bedrijf voortaan door het leven gaat als ‘Ambiance Zonwering Van der Wal’. Het biedt veel extra mogelijkheden en stabiliteit voor Van der Wal, terwijl toch de eigenheid van het oorspronkelijke bedrijf behouden blijft, zoals de persoonlijke service, het vakmanschap en de nadruk op zonwering uit het topsegment.

Van der Wal floreert op de Beresteinseweg en krijgt meer personeel en meer erkenning. Twee jaar na de verhuizing krijgt het bedrijf een enorme pluim wanneer Van der Wal tweede wordt bij de landelijke verkiezing tot ‘Zonvakker van het Jaar’. Voor deze verkiezing worden slechts drie zonweringsspecialisten uit heel Nederland genomineerd na grondige beoordeling van een vakjury. Van der Wal wordt in 1998 genomineerd, omdat zij zich hebben onderscheiden qua showroom, originaliteit, service, vakmanschap en personeelsbeleid. Het is een grote eer en bij Van der Wal zijn ze ontzettend trots op de beschrijving in het juryrapport: ‘Van der Wal is een bedrijf dat ambachtelijkheid en vakkennis uitstraalt. Wie eenmaal klant is bij Van der Wal blijft dat waarschijnlijk voor de rest van zijn leven’. Het is de eerste nominatie voor ‘Zonvakker van het Jaar’ van de drie die Van der Wal het komende decennium ten deel zal vallen.

AMBIANCE

In 1999, precies 70 jaar nadat zijn opa Johannes het bedrijf heeft opgericht, neemt Jon samen met vijf andere zonweringbedrijven en leverancier Herman van der Aa van PBS het initiatief tot een bijzonder samenwerkingsverband. Elke afzonderlijke onderneming blijft zelfstandig, maar onder de naam ‘Ambiance’ bundelen ze voortaan hun krachten qua inkoop en marketing. Daarnaast wordt er een eigen productlijn ontwikkeld in samenwerking met PBS.

OP DE BOOT NAAR ENGELAND

Zo stapt het bedrijf het nieuwe millennium in met een nieuwe naam en een nieuw elan. Om het 70-jarig te vieren, gaat het voltallige personeel plus partners allereerst op een tripje naar Londen in het voorjaar van 2000. Samen stappen ze op de boot naar Engeland om deze mijlpaal te vieren. Het is een feestje dat nog lang zal worden herinnerd. De trip is een groot, uitbundig feest en zal nog lang worden herinnerd. Maar och, waar hard gewerkt wordt, moet ook voldoende ruimte zijn voor ontspanning.

Het Ambiance logo wordt toegevoegd aan de naam en het pand krijgt een update

Gerda van der Wal met een Egyptisch zonnegod beeld, verwijzend naar het merk Ambiance

Jon van der Wal krijgt de oorkonde voor Zonvakker van het Jaar 1998 overhandigd

Een van de eerste gesprekken van Daniël in de showroom op de Beresteinseweg in Hilversum

JONGE GASTEN

Het feestgevoel blijft nog even hangen. Jon is inmiddels namelijk in gesprek met stofferingbedrijf 'Ter Wal Woninginrichting' in Hilversum over een mogelijke overname. De eigenaar Wil Ploeg moet zich om gezondheidsredenen terugtrekken en wil de zaak graag verkopen. Zoon Michel Ploeg en medewerker Patrick van de Pol, respectievelijk 21 en 19, werken beiden in de zaak en willen graag verder. Er wordt daarom gesproken met Van der Wal, inmiddels een bekende naam in de branche. Michel en Patrick zijn enthousiast na het gesprek dat ze met Jon hebben en al snel komen ze tot een overeenkomst. In juni 2000 wordt Ter Wal Woninginrichting officieel onderdeel van Ambiance Zonwering Van der Wal.

Voor beide partijen voelt het vanaf het begin als een goede match. Patrick – nu bedrijfsleider Woninginrichting – herinnert zich hun overweging tot overname nog goed: 'Wij waren nog zo jong toen we aan het roer kwamen van de woninginrichting, maar onze klandizie vanuit Ter Wal was oud. We deden bijvoorbeeld veel werk in verzorgingshuizen. Daar is helemaal niets mis mee, maar als jonge gasten wil je iets anders en het voelde voor ons alsof we dat nog niet alleen konden. Toen zaten we plots samen aan het bureau met Jon te praten!

Het bood ons echt een kans, want hoewel hij de inhoud compleet aan ons zou toevertrouwen, wat wij ook wilden, werkte zijn passie en gedrevenheid enorm aanstekelijk. Toen we eenmaal begonnen gaf de frisse wind van Jon ons

Joop en Gerda nemen cadeau voor 70-jarig jubileum in ontvangst.

energie en hielp ons om al gauw nieuwe markten aan te boren en de omzet op te krikken. We deden dit echt zelf, maar zijn invloed was essentieel. We deden het al vrij snel even goed als Bekenkamp, dé grote naam op het gebied van woninginrichting in Hilversum en dat voelde te gek.'

INSPIRATIE EN GEZELLIGHEID

Ook Patricks kompaan Michel, en zoon van oud-eigenaar Wil Ploeg, kijkt er positief op terug. 'Ja, de overname was absoluut de juiste stap voor ons en Jon was erg belangrijk in dat gevoel. Hij stelde uitdagingen en bood inspiratie. De technische kant en de verkoop liet hij aan ons, maar bedrijfstechnisch leerden we zoveel van hem. Ook over gezelligheid, want binnen Van der Wal was en is het extreem belangrijk dat er een goede sfeer onderling heerst en iedereen het goed met elkaar kan vinden. Niet dat Jon een doetje was, hij was zakelijk super scherp, maar hij is wel ontzettend betrokken bij zijn mensen. Net als Daniël, de huidige directeur nu is. Je moet het toch samen doen en dat voelde hij heel sterk aan. Het hielp ook dat wij van voetbal hielden, dat was voor Jon toch al gauw een pre', grapt Michel.

Daniël, de zoon van Wouter, is inmiddels ook opgenomen in het bedrijf. Hij is nog maar 16, maar werkt nu al enkele jaren mee bij wijze van bijbaantje. Sinds een jaar is hij zelfs -in navolging van zijn vader- verkoper in de showroom. Hij vindt het leuk, is leergierig en de mensen zijn onder de indruk van zijn grote vakkennis. Een volwaardige 'Van der Wal protegé' dus!

Ambiance zonwering van der Wal weer bij beste drie van Nederland

REGIO – In navolging van 1998, is van de Wal ook in 2003 op de tweede plaats geëindigd bij de verkiezing van zonvakker van het jaar. Een unieke gebeurtenis, aldus het vakblad Zonvak die de verkiezing houdt onder ruim 400 zonweringspecialisten. Dat een bedrijf, sinds 8 jaar, dat de verkiezing gehouden wordt, voor de tweede keer bij de beste 3 bedrijven eindigt, is nog niet voorgekomen, voor van der Wal geldt zelfs, dat ze elk jaar in de top 10 staan. Uniek dus, en het juryrapport bestaat dan ook uit diverse lofuitingen over bedrijfsvoering, klantbenadering en vriendelijkheid, toekomstvisie, personeelsbeleid, leveringsbetrouwbaarheid en prijs kwaliteit verhoudingen. De directie en medewerkers zijn dan ook zeer trots op deze uitverkiezing en vinden het een stimulans om op deze voet door te gaan en zelfs de lat nog hoger te leggen, want ook bij ons zijn altijd nog zaken te verbeteren aldus de directie. Ambiance zonwering van der Wal is te vinden in Hilversum aan de Beresteinseweg 34 en in Bussum aan de Havenstraat 31. Telefonisch bereikbaar onder nr. 035-6280203.

Ambiance Zonwering van der Wal behoort tot de top 3 beste zonweringsbedrijven in 1999

MICHEL PLOEG

VOORMALIG HOOFDSTOFFEERDER

'Wij waren nog maar kort bij het bedrijf toen Van der Wal met SC 't Gooi mee ging naar een voetbaltoernooi in Londen. Wij mochten gewoon gelijk mee van Jon. We hoorden er gelijk echt bij. Heel mooi.'

Werkzaam? 'Van 2000 tot 2019. Ik kwam bij Van der Wal toen Patrick van de Pol en ik als Ter Wal werden overgenomen door Van der Wal. Ter Wal was van mijn ouders Wil en Louise en Patrick en ik werkten al enige tijd voor in de zaak toen ons bedrijf in 2000 werd overgenomen. Tegenwoordig werk ik voor mezelf. Terug naar mijn roots, maar ik ben heel goed weggegaan bij Van der Wal. Kan ook niet anders met zo'n vriendenclub. Ik wilde gewoon heel graag weer alle processen van een klus meemaken, van de telefoon opnemen tot de betaling en Van der Wal is nou eenmaal te groot geworden om dat allemaal zelf te kunnen doen.'

Wat vond jij het sterkste aan Van der Wal? 'De beleving. Mooie dingen maken, bijzondere klussen doen en altijd voor kwaliteit staan. Er zijn weinig bedrijven die doen wat zij doen en de uitdaging daarvan; dat is het tofste wat er is.'

Wat is jouw drive? 'Het totaalplaatje: met mensen omgaan, creatief bezig zijn, werken met je handen én met je hoofd. En dat mensen kei blij zijn met het eindresultaat. Het maakt niet uit wat het is, groot of klein, binnen of buiten. De ene keer is het een rolgordijntje ophangen bij een oud vrouwtje en appt ze drie keer hoe blij ze is, maar de andere keer sta je een prachtige klus te doen bij een villa aan de Loosdrechtse Plassen en geniet je daar weer van een heel bijzonder resultaat.'

Mooie herinnering of anekdote? 'Zoveel! Van super bijzondere bedrijfsuitjes als naar Disneyland Parijs en bijzondere klussen met Ton van der Wal, zoals de Koninklijke Bibliotheek, tot aan de gesprekken op de vrijdagmiddagborrel. Echt samen, dat gevoel was heel sterk. Mooie illustratie daarvan is het voetbaltoernooi in Londen in 2001. Wij waren nog maar kort bij het bedrijf toen Van der Wal met SC 't Gooi mee ging naar dit toernooi. Wij mochten gewoon gelijk mee van Jon. We hoorden er echt bij gelijk. Mooi!' ●

Bedrijfsuitjes, voetbaltoernooien, etentjes: er wordt veel gedaan voor de sfeer. Alleen de koffie 's ochtends in de keuken bij Gerda heeft plaats gemaakt voor een borrel op vrijdagmiddag.

Patrick en Michel vinden snel aansluiting bij de jonge garde van Van der Wal en ze voelen zich al gauw onderdeel van het team. Monteur Dennis de Zoete is net als zij nog maar twintig; Daniël is nog jonger. Ook is het duidelijk dat de sociale inborst en het 'samen'-gevoel dat Van der Wal vanaf de oprichting heeft getypeerd, niet op de Johannes Geradtsweg zijn achtergebleven.

Bedrijfsuitjes, gezamenlijke voetbaltoernooien, etentjes: er wordt veel gedaan voor de sfeer. Alleen de koffie 's ochtends in de keuken bij Gerda heeft plaats gemaakt voor borrel op vrijdagmiddag. De overname van Ter Wal verloopt mede daardoor soepel en is een succes. Bovendien opent het de deuren tot meer uitbreiding.

EEN GROOT VERLIES

Toch eindigt het jaar 2000 in diepe mineur. Directeur Joop komt na een kort ziekbed te overlijden. Hoewel hij de leiding dan allang aan zijn zoon Jon heeft overgedragen, is hij door zijn zachtmoedige, sociale inborst nog altijd een zeer geliefde aanwezigheid in het bedrijf. Net als zijn vader Johannes staat Joop bekend als ongelooflijk vriendelijk; wellicht niet het meest zakelijk, maar iedereen wilde graag voor hem werken en zaken met hem doen. Hij heeft vijftig jaar gewerkt in en aan het bedrijf; nu hij is weggefallen, is een groot verlies. Uiteraard voor Gerda en Jon, maar ook voor broer Ton. Hij verliest zijn grote broer en is nu zelf de laatst overgeblevene uit de tweede generatie Van der Wal in het bedrijf. Desondanks werken Jon en Wouter onverminderd verder aan de toekomst:

ze willen Joop eer aan doen. 'Van der Wal' is een gevestigde naam geworden, bekend om z'n vakwerk en service en Jon, Wouter en de rest van het team willen dit graag zo houden en verder ontwikkelen. Het bedrijf is sinds de verhuizing gegroeid van zes naar dertien man vast personeel, en de volgende aanwas staat klaar.

GERED

In 2002 opent Van der Wal de deuren van een locatie in Bussum: *Ambiance Zonwering van der Wal Bussum* is een feit. Hoewel er al een zonweringbedrijf in Bussum is, Helios genaamd, toch meent Jon dat een eigen locatie in Bussum een logische stap is. Van hier uit kan Van der Wal beter haar eigen klanten in Bussum, Weesp en omstreken bedienen. En dat blijkt te kloppen. Het gaat zelfs zo goed dat in 2005 Helios wordt overgenomen en later over gaat in *Ambiance Bussum*. Het is net als bij de overname van Ter Wal geen agressieve overname. 'Nee, het was zeker geen dominante overname', vertelt oud-Helios medewerkster Grace, die tegenwoordig de logistiek onder haar hoede heeft op het hoofdkantoor van Van der Wal in Hilversum, 'We hadden eerder het gevoel dat we gered werden, want we waren op sterven na dood.'

Opening Ambiance Zonwering Van der Wal Bussum in 2002

Montage van een speciaal brandwerenddoek door Ton van der Wal in Six Flags Holland in 2000.

Jon van der Wal in Six Flags Holland in 2000.

Ik zie ze nog binnenkomen, Jon en broekie Daniël, om te vertellen dat ze ons wilden overnemen. We waren hartstikke blij en vanaf dag één was er een klik met Jon. Hij liet ons, mijn baas Oscar en mij, het bedrijf runnen en gaf ons vertrouwen, maar hij was er altijd voor ons en stuurde bij waar nodig. Net als Daniël later trouwens. Jon was echt begaafd: als ondernemer en mens, althans in mijn ogen. Zijn communicatie was kort maar krachtig, helder maar fair, maar daarnaast ook erg sociaal. Dat sloot naadloos bij ons aan.'

TUSSENDOR NAAR SCHOOL

De groei Van der Wal blijft zich vanaf 2000 gestaag ontwikkelen. Met Jon als strateeg aan het roer en Wouter als commerciële man naast hem hebben ze de wind in de zeilen. En Wouters zoon Daniël krijgt een steeds belangrijker rol. Hij is opgeklommen van manusje van alles tot bedrijfsleider. Historisch gezien houdt hij zo de Van de Wal traditie mooi in stand: waren Joop, Wouter en Jon immers ook niet allemaal al heel jong begonnen in het bedrijf? 'Tja, het ging eigenlijk een beetje informeel.', zegt Daniël laconiek, 'De bedrijfsleider die er was, zat niet helemaal lekker op zijn plek en ik deed naast mijn functie als verkoper toch al wat dingetjes qua planning en werkoverdracht. Het voelde dus heel logisch dat ik zijn taken ging overnemen.'

Het enige lastige was om het te laten passen naast mijn opleiding Detailhandel, want die moest ik afmaken van mijn moeder. Ik ging daarom heel vroeg in de morgen naar kantoor, ging daarna even tussendoor naar school en kwam zo snel mogelijk weer terug om tot 's avonds verder te werken. Ik leerde veel, zeker van Jon, en ik vond het allemaal fantastisch. Ik ben gewoon iemand die van een uitdaging houdt.' Daniël is niet de enige die blij is. Ook zijn vader Wouter is apetrots, net als Jon die Daniël een beetje omarmt als een surrogaatzoen. Jon en Wouter zien al vroeg het talent in hem. Daarom begeleidt Jon hem in zijn ontwikkeling en geeft hem steeds meer verantwoordelijkheid. In 2004 maakt hij Daniël zelfs medeaandeelhouder van Helios Zonwering. Een enorme blijk van vertrouwen voor de dan negentienjarige.

De komst van Daniël valt organisch samen met het uitvloeien van laatste telg van oprichter Johannes: technisch directeur Ton gaat met pensioen. Ton heeft er dan een glansrijke carrière opzitten waarin hij tot het laatste moment de man van de techniek en de opleidingen is gebleven. Hij heeft vele nieuwe monteurs opgeleid voor Van der Wal en is zich vol passie altijd blijven bekwamen in de continu verder ontwikkelende zonweringstechniek.

INTERVIEW

SCOTT KAPINGA

RAYONMANAGER VAN ALLE FILIALEN ZONWERING & WONINGINRICHTING, LID MT

'Voor al het personeel geldt: je kunt beter het juiste DNA hebben dan de productkennis. Dat laatste valt te leren, het eerste niet. Je moet bij ons bereid zijn hard te werken en ook voor een goede sfeer zorgen, dan zit je gebeiteld.'

Werkzaam sinds? 'In 2005 startte ik (toen 24 jaar) als bedrijfsleider van Budget Zonwering (destijds ook onderdeel van Van der Wal) en ik heb op bijna alle plekken gewerkt, maar met name in Bussum. Sinds de reorganisatie in 2013 ben ik steeds verder opgeklommen binnen Ambiance, nu ben ik inmiddels rayonmanager en verantwoordelijk voor alle winkels/locaties.'

Wat is het verschil tussen Ambiance Zonwering van der Wal Bussum en Hilversum? 'Het is een ander karakter; iemand uit Bussum gaat niet naar Hilversum – te groot, te druk, geen parkeerruimte, eenrichtingsstraten – en iemand uit Hilversum wil niet naar Bussum, die wil in Hilversum kopen, dat is immers een stad. Bussum is wat kleinschaliger, dorpser wellicht. We hebben alleen wel de nieuwste showroom van alle zonweringzaken van Van der Wal.'

Hoe komen jullie bij Van der Wal aan goed personeel? 'Wat de monteurs betreft, wij zijn ook een opleidingsbedrijf en werken zodoen-

de samen met scholen. Wij kunnen zo de goeie lui er dus vroeg uit pikken en opleiden. Vervolgens moeten ze het nog echt gaan leren, want ons werk is erg specialistisch. Gelukkig hebben we in ons segment weinig concurrentie van andere bedrijven, omdat wij eigenlijk de enige zijn die zulk specialistisch werk doen. Maar wat voor al het personeel geldt: je kunt beter het juiste DNA hebben →

dan de productkennis. Dat laatste valt te leren, het eerste niet. Je moet bij ons bereid zijn hard te werken en ook voor een goede sfeer zorgen, dan zit je gebeiteld. Gelukkig blijft ons personeel vaak langere tijd, dus ergens doen we het goed.'

Wat is jouw drive? 'De persoonlijke groei in mijn werk. Ik maak steeds meer stappen en wil dat blijven doen. Je moet uitdaging houden en blijven groeien. Taken en verantwoordelijkheden erbij, maar ook vaardigheden blijven bijscholen in management en leidinggeven bijvoorbeeld. Mijn drive voor de organisatie is om het te blijven upscalen: niet alleen in grootte, maar ook in kwaliteit.'

Meest memorabele moment? 'Het wegvallen van Jon en Wouter. Daar kan ik kort over zijn, dit had een grote impact.'

Typisch Van der Wal voor jou? 'Alles is maatwerk, niks standaard. Dat maakt ons uniek!' ●

Markiezen aan de 's Gravelandseweg 46a-d in Hilversum

Hotel Lapershoek Hilversum

Sposa Bella, Koninginneweg Hilversum

RTL studio, Franciscusweg Hilversum

'Hard werken, goudeerlijk, betrouwbaar en vriendelijk zijn en "Kennie bestaat nie": met die waarden werd het bedrijf nog steeds gerund toen ik stopte in 2006.'

Ton heeft meer dan veertig jaar bij Van der Wal gewerkt, en heeft vele bedrijfsnamen voorbij zien komen. De vele foto's die hij in die jaren van 'zijn' zonwering heeft gemaakt vormen een prachtig aandenken aan zijn werk en laten zien hoe trots hij altijd is geweest op zijn werk. Het Hilversumse Raadhuis, ziekenhuis Tergooi, vele winkels op de Groest, de

studio's, de kantoren op paleis Soestdijk, regeringsgebouwen en de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag: het is teveel om op te noemen. Nu moet Ton erop vertrouwen dat hij de zaken goed achterlaat en dat de nieuwe generatie capabel genoeg is. Veel zorgen heeft hij daar gelukkig niet over, want zoals hij het zelf zegt: 'Hard werken, goudeerlijk, betrouwbaar en vriendelijk zijn en "Kennie bestaat nie": dat waren de waarden die mijn vader ons al begin vorige eeuw had meegegeven en het was nog steeds hoe het bedrijf werd gerund toen ik stopte in 2006. Ik had dan ook compleet vertrouwen in Jon, Wouter, Daniël en alle monteurs en medewerkers toen ik stopte. Gevoelsmatig was het nog steeds een familiebedrijf, zeker in hoe er onderling met elkaar en de klant werd omgegaan. Dat stemde me tevreden.'

GROTERE LOCATIE

Het is bijzonder hoe het familiegevoel ondanks de veranderingen behouden blijft, zowel onder het personeel als naar de klant. Er wordt dan ook zeer bewust moeite gedaan om de sfeer goed te houden, juist nu het bedrijf dusdanig groeit dat ze alweer naar een grotere locatie moeten uitkijken. Het bedrijf heeft inmiddels vijftien medewerkers in dienst, maar Jon en Daniël zien de potentie voor meer en willen daarom Van der Wal graag naar een volgend niveau tillen. 'Stilstand is achteruitgang', zo redeneren ze, en als Van der Wal zo goed mogelijk wil blijven zorgen voor haar personeel en klanten, dan is een grotere locatie een logische stap. Waar Jon in 1995 nog alleen de kar moest trekken en al zijn

overredingskracht moest gebruiken om vader Joop te overtuigen van een verhuizing, nu steekt ook Daniël veel energie in het nieuwe project. Hij leidt zelfs de bouwvergaderingen, zo jong als hij is.

Vanuit het kantoor van Jon is het perceel te zien dat Jon en Daniël op het oog hebben: het stuk grond op de Nieuwe Havenweg nummer 5 (Terrein van Van Slagt, het huidige Raab Karcher), aan de overkant van de Gooise Vaart. Het is onderdeel van een industrieterrein in het Havenkwartier, dat al vanaf het begin van de twintigste eeuw in bedrijf is, maar pas de laatste jaren exponentieel is vergroot. Van de ruim 120 bedrijven die er op dat moment zijn gevestigd, wordt het leeuwendeel gevormd door woninginrichting, keukenaanbieders en bouwmarkten. Een perfecte omgeving dus voor Van der Wal en haar klanten om bij aan te sluiten.

Ton repareert zonwering

DE EVOLUTIE VAN NIEUWE HAVENWEG 5

- Bouw van de showroom aan de Nieuwe Havenweg in Hilversum*
Van links naar rechts, van boven naar beneden
1. *Begin van de bouw, maart 2007.*
  2. *De eerste pilaren staan overeind, mei 2007*
  3. *Daniel de Wild en Jon van der Wal op het bordes tijdens de bouw.*
  4. *Ruwbouw is bijna klaar, juli 2007*
  5. *Het pand is klaar, november 2007*
  6. *Uitnodiging van de grand opening op 18 november 2007.*
  7. *Showroom krijgt een update, augustus 2014*
  8. *Showroom krijgt een volledig nieuw uiterlijk, mei 2019 (linkerpagina)*

Het team bij het begin van de bouw van de nieuwe showroom, juni 2007

‘Het is heel simpel: niet lullen maar poetsen, hard werken, klant centraal en liefde voor het vak. Zoals Jon het ons heeft geleerd.’

Het stuk grond wordt gekocht en heel 2007 komt in het teken te staan van de bouw van het nieuwe pand. Daniël en Jon storten zich samen zo vol enthousiasme op het project dat Jon's vrouw Jolanda zich weleens afvraagt of dit nog werk is, of stiekem gewoon een hobby. Het is hoe dan ook

een enorm mooie uitdaging en een spannende stap voor het hele bedrijf, want ondanks de groeiende omzet geldt ook nu: kunnen we dit rendabel maken?

DOORBRAAK VAN DE JONGE HONDEN

Op 16 november 2007 wordt het nieuwe pand op de Nieuwe Havenweg 5 feestelijk geopend. Het wordt een groots, drukbezocht feest, mede door Wouter's gigantische netwerk dat hij heeft opgebouwd door zijn tomeloze inzet voor tal van

goede doelen in het Gooi. De verhuizing betekent de definitieve doorbraak van 'de jonge honden' als dragende pijlers van het bedrijf. Naast Daniël (dan 23), zijn dat Michel en Patrick, die ondertussen de woninginrichtingsafdeling leidt. Ook zij zijn nog jong én bezitten bovendien net als Daniël zowel ervaring als ambitie. In 2005 komt Scott Kapinga daar nog bij, die vooral bij Van der Wal in Bussum heeft gewerkt. Ook bij de monteurs zijn het veelal de jongelingen nu die de kar trekken. Het adagium van deze jonge garde is zoals Patrick het verwoordt: 'Het is heel simpel: niet lullen maar poetsen, hard werken, klant centraal en liefde voor het vak. Zoals Jon het ons heeft geleerd.'

Het nieuwe pand biedt de nieuwe generatie bij Van der Wal volop mogelijkheden om hun ambitie in praktijk te brengen. De omvang van het pand is een serieus stuk groter: er is ruimte voor een showroom van maar liefst 1.000m²! Wanneer in 2008 Ambiance Zonwering Van der Wal dan ook nog wordt uitgeroepen tot 'Zonvakker van het Jaar' is dat niet alleen een eervolle bekroning, maar ook een ongelooflijke

beloning voor de visie en vernuft van het bedrijf. De jury is laaiend enthousiast, ook over het pand: 'Het nieuwe Van der Wal pand is een logisch vervolg op de weg die al jaren geleden is ingezet. Het is een combinatie van creativiteit en professionaliteit. Alles is tot in de puntjes verzorgd. Wat de doorslag heeft gegeven, is dat Van der Wal niet van de een op de andere dag is komen bovendrijven. Over alles is nagedacht. Een proces van jaren dat nog steeds wordt verfijnd.' Het is een prachtige lofrede voor een bedrijf dat enerzijds trots is op haar geschiedenis, maar anderzijds fier met beide benen in het heden staat.

FRISSE WIND VAN DE OUDE STEMPEL

Het toont de duurzaamheid van de 'oude' waarden van Johannes: goed voor mensen zorgen, de klant centraal stellen én *kennie bestaat nie*. Met de vierde generatie aan het roer leiden ze anno 2008 nog steeds tot creatieve, specialistische oplossingen en uitstekende service en vormen ze de basis voor het 'merk' Van der Wal. Er is nog meer uitbreiding: in 2008 doet Van der Wal een belangrijke overname. Een hele grote zelfs: Vivante Bekenkamp -dè grote concurrent op het gebied van woninginrichting- wordt samengevoegd met de woninginrichting van Ter Wal. 'Het voelde best spannend', zegt Michel daarover, hoofdstoffeerder op dat moment,

'Bekenkamp was altijd onze grote concurrent geweest en als jonge jongens hadden we best tegen hen opgekeken. Het was fantastisch om samen te gaan, maar we waren ook best benieuwd hoe dat zou gaan aangezien de eigenaar Ruud en medewerkster

Ria ook mee zouden komen.' Hun angst blijkt ongegrond, want 'met Ruud ging het gelijk top. Hij was de smaakmaker van het bedrijf en door de wol geverfd. Doordat hij wist hoe het wereldje werkte, kon hij Patrick en mij soms spelenderwijs corrigeren.' vertelt Michel. Ook Patrick heeft goede herinneringen aan de samenwerking: 'Ruud was echt een frisse wind voor ons. Hij was misschien nog wel van de oude stempel – computers waren niet aan hem besteed –, maar Ruud bezat de vakinhoud en ervaring die altijd een aanwinst is. Michel en ik hadden anderzijds weer de bevologenheid en moderniteit van de jeugd en zo versterkte de generaties elkaar echt.'

DONKERE WOLK

De samenvoeging van Vivante Bekenkamp met Ambiance Zonwering Van der Wal blijkt zodoende een succes. De naam Vivante Bekenkamp wordt gewoon aangehouden en er komt uiteindelijk gewoon 'Van der Wal | Bekenkamp & Ter Wal' op de gevel te staan. Alles lijkt op rolletjes te gaan, maar niets is minder waar. Al het hele jaar hangt er een donkere wolk boven alle feestelijkheden: net na de feestelijke opening van het nieuwe pand heeft Jon te horen gekregen dat hij ernstig ziek is. Het valt iedereen onbeschrijflijk zwaar. Niet alleen omdat hij een fantastische leider is van het bedrijf, maar minstens zo zwaar valt het omdat hij zo geliefd is als mens. Het raakt iedereen, van familie tot personeel. Wouter, Daniël en Patrick zetten een tandje bij in het jaar dat volgt om de boel draaiende te houden. Het liefst willen ze dat mét Jon uiteraard, maar tragisch genoeg gaat deze wens niet in vervulling. Op 20 januari 2009, acht jaar na zijn vader, overlijdt Jon. Hij is nog maar 48 jaar oud. Het gat dat hij achter laat, privé en bedrijfsmatig, voelt onoverbrugbaar. Het is een tragische afsluiting van twee decennia waarin Jon het kleinschalige familiebedrijf op de Johannes Geradtsweg heeft geleid naar de gerenommeerde onderneming op de Nieuwe Havenweg. De enige troost is wellicht dat hij zijn kunnen en kunde heeft doorgegeven aan de jonge garde: zijn nalatenschap zit in hen. De 'Jon-regels' die Patrick tien jaar later nog spontaan weet te noemen, zijn hier een mooie voorbeeld van. De leiding van het bedrijf is nu in handen van Daniël: hij wordt op 24-jarige leeftijd Jon's opvolger.

Ton van der Wal, Wouter de Wild en Daniël de Wild nemen de 'Zonvakker van het Jaar 2008' in ontvangst

PATRICK VAN DE POL

BEDRIJFSLEIDER VIVANTE BEKENKAMP, LID MT

‘Mensen blij maken, dat is wat ik leuk vind. Niets kan tegen dat gevoel op! Dat is iets wat wij als club samen doen. Ik kan niet zonder de anderen en zij niet zonder mij.’

Werkzaam sinds? ‘2000, toen Ter Wal Woninginrichting werd overgenomen door Van der Wal. Mijn collega Michel en ik gingen, piepjong als we waren, met de woninginrichting bij Van der Wal verder. In 2008, nadat we met Van der Wal Vivante Bekenkamp overnamen, zijn we wat betreft de woninginrichting die naam gaan gebruiken. Door de jaren heen zijn we meer woninginrichtingzaken gaan overnemen. Nu sta ik aan het hoofd van alle woninginrichtingzaken en zij zijn allemaal dus onder de naam Vivante Bekenkamp gebracht. De afgelopen jaren ben ik daarnaast ook commissielid bij Vivante, de franchise organisatie die ook de inkoop doet voor alle Vivante zaken. Zo houd ik beter een vinger aan de pols en bepaal ik mede de inkoop en het assortimentsbeleid van de 28 Vivante winkels.’

Wat betekende de overname van Bekenkamp voor jullie? ‘Heel veel. Zonder Bekenkamp waren we niet waar we nu zijn qua woninginrichting. Het was een bedrijf waar we altijd al veel respect voor hadden als woninginrichtingbedrijf. Zij stonden voor kwaliteit, mede door het label Vivante. Eigenaar Ruud en medewerkster Ria kwamen mee en dat werkte als frisse wind voor Michel en mij. De generaties vulden elkaar aan. Ruud had bergen inhoud en kennis waarmee hij ons verrijkte. Maar hij was ook een man van de oude stempel en wij hebben hem echt de moderne tijd ingetrokken, haha. We hebben hem een kleine digitale revolutie aangedaan, hij werkte nota bene nog met een kaartenbak!’ →

Voelen jullie je echt één bedrijf of staat Vivante Bekenkamp los van Van der Wal zonwering? ‘We zijn één bedrijf qua gevoel. We delen ook het gebouw in Hilversum uiteraard en ook in andere winkels. Als ik bij Bekenkamp wel eens werk met een Van der Wal monteur in plaats van een Vivante monteur dan is dat altijd goed. En sta ik bij de klant iets in te meten en ik zie dat er wat mis is met de Luxaflex (een Van der Wal product), dan los ik dat uiteraard ook op. We zijn één. Ook met uitjes en etentjes, we zijn echt een familie. Of beter gezegd, één vriendenbedrijf.’

Wat vind jij het sterkste aan de samenwerking tussen zonwering en woninginrichting? ‘Wat voor het hele bedrijf geldt: we delen hetzelfde DNA. Je doet veel zelf, maar je kunt altijd met elkaar sparren. Of zelfs botsen. Het gaat altijd om het beste voor de klant, het bedrijf of de kwaliteit. Daar kun je over van mening verschillen, maar het wordt nooit persoonlijk. Wij bedenken bijvoorbeeld weleens iets op papier en terwijl de monteurs denken: dat kan helemaal niet in praktijk. Dan botst dat even, maar ontstaan er juist daardoor vaak nieuwe mogelijkheden en maken gezamenlijk weer iets gaafs voor de klant. Zo is het constructief om te botsen.’

Wat is jullie kracht? ‘Doen wat je belooft, geen leugens, eerlijk. Geen onzinverhalen. Nee is ook een antwoord. Vaktechnisch zijn we gewoon echt heel goed, en we weten precies wat we kunnen. Wij kunnen veel gelukkig haha, dus een echte nee verkopen we gelukkig maar weinig.’

Wat is jouw drive? ‘Mensen blij maken, dat is wat ik leuk vind. Niets kan tegen dat gevoel op! Dat is iets wat wij als club samen doen. Ik kan niet zonder de anderen (monteurs onder andere) en zij niet zonder mij.’

Mooie herinnering of anekdote? ‘Te veel om op te noemen. Maar ik weet nog een avond in 2002 dat ik op kantoor zei dat ik graag op vakantie wilde. Dennis, onze monteur en ook begin twintig wilde ook even weg zei hij. Diezelfde nacht zaten we in een vliegtuig naar Kreta. Dat typeert de sfeer bij ons nog steeds. Dennis en ik zijn sindsdien trouwens goede vrienden en hij was zelfs getuige op mijn huwelijk.’

Tenslotte, wat zijn de Jon regels? ‘Jon van der Wal heeft veel invloed gehad op ons, gekscherend ‘de jonge honden’ genoemd (Michel, Daniël, Scott en ik); wij leerden enorm veel van hem. Zo hanteer ik nog steeds wat ik noem ‘de Jon regels’. Voor mij zijn het gewoon zinnige richtsnoeren:

1. Fouten maken mag. Als je er maar van leert en zorgt dat de klant uiteindelijk tevreden is.
2. Je mag botsen, maar het mag nooit persoonlijk worden.
3. Niet lullen maar poetsen, hard werken, klant centraal, liefde voor het vak, goede sfeer.’ ●

2010 HEDEN

**MET HET OOG
OP DE TOEKOMST**

Opening van Vivante Havo door Burgemeester Elbert Roest op 3 mei 2012

Uiteraard hoeft Daniël het niet alleen te doen. Zijn vader Wouter runt de commerciële kant van het bedrijf en Patrick heeft de dagelijkse leiding van de woninginrichting in handen, net als onder Jon. Toch staan sommige mensen best kritisch tegenover een 24-jarige die leiding geeft aan zo'n groot bedrijf. Kan iemand al zo jong de nalatenschap van Jon van der Wal dragen?

De praktijk wijst uit dat dit prima kan. Wat helpt, is dat Daniël niet van een strikte hiërarchie houdt en net als Jon een sociaal dier is. Als er besluiten moeten worden genomen, is hij daadkrachtig en hij heeft net als Jon het vermogen de toekomst 'te lezen', maar hij werkt ook gewoon mee op de vloer als dat nodig is of stampet wat containers aan als die te vol zijn.

Daniël wil graag de nalatenschap van Jon uitbreiden. Enerzijds uit eerbetoon, anderzijds omdat het simpelweg de aard van het beestje is. Hij wil iets eigens toevoegen aan Van der Wal en het nog mooier maken dan het al is. Samen met de anderen gaat hij daarvoor aan de slag. In 2011 wordt

eerst woninginrichtingzaak 'Beem' in Bussum overgenomen; in 2012 volgt 'HAVO' in Laren. Beiden worden onderdeel van Vivante Bekenkamp, waarmee er nu twee zoneringsvestigingen zijn in Hilversum en Bussum en drie woninginrichtingslocaties in Hilversum, Bussum en Laren.

Helaas heeft de economie na de jubelstemming van de jaren '90 en '00 ondertussen te kampen met een crisis die, net als in 1929, vanuit Amerika is komen overwaaien. De kredietcrisis grijpt hard om zich heen, ook in Nederland. Het land komt in een forse recessie terecht en ook Van der Wal krijgt te maken met lastige tijden.

‘Mijn hart brak voor degenen die weg moesten. Maar ook voor Daniël. Wat hij moest doen die dag was onbeschrijflijk zwaar.’

Het is het moeilijkste moment in zijn functie als directeur als Daniël zich realiseert dat hij zal moeten reorganiseren om te kunnen overleven. In Bussum worden de twee locaties van Ambiance Zonwering van der Wal Bussum en Helios Zonwering samengevoegd.

Ook in Hilversum wordt er gereorganiseerd. Het betekent simpelweg dat Daniël voor het eerst in de geschiedenis van Van der Wal mensen moet laten gaan. Het doet hem pijn om mensen die hij goed kent te moeten ontslaan, wetende dat het voor hen nog veel erger is.

Net als veel andere Nederlanders verliezen zij hun baan én een plek waar ze met vrienden werkten. Louise Ploeg, verkoopster buitenzonwering, herinnert zich het moment nog goed: ‘We werden alle dertig bij elkaar geroepen en kregen te horen dat iedereen de dag erop een één op één gesprek zou hebben. Je kunt je wel voorstellen hoe heftig de sfeer was, want er moesten mensen weg uit alle gelederen. De volgende dag heeft Daniël echt iedereen gesproken. Ik mocht gelukkig blijven, maar mijn hart brak voor degenen die weg moesten. Maar ook voor Daniël, al klinkt dat wellicht raar. In een bedrijf waar je zo close bent met elkaar, is wat hij moest doen die dag ook onbeschrijflijk zwaar.’

SCHOUDERS ERONDER

Hoe moeilijk deze adering ook is, het draagt alleen maar bij aan de drive van het bedrijf. De schouders worden eronder gezet en het gevoel dat ze het samen moeten doen om het bedrijf dit zware weer door te loodsen overheerst. Zonder dat ze het weten kent deze periode veel overeenkomsten met de periode na de Tweede Wereldoorlog. Ook toen was het een tijd van pionieren, van saamhorigheid en van hard werken. Dat ze ook deze keer weer sterker uit de strijd komen, komt voor een goed deel door het sociale ondernemerschap van Daniël.

Continu blijft hij zijn team motiveren en aanmoedigen en dat is nodig om deze crisis het hoofd kunnen bieden. ‘Dat is alleen maar gelukt dankzij de gezamenlijke effort van iedereen binnen het bedrijf’, benadrukt Daniël. ‘Allemaal hebben ze er een stapje bij gedaan, van de vloer tot aan de bedrijfsleiders. En zodra het kan, worden sommige personeelsleden die we hebben moeten laten gaan, weer gepolst of ze terug te komen. Het blijft toch familie.’

INTERVIEW

GRACE KOSTER

LOGISTIEK MEDEWERKSTER

‘Tijdens de reorganisatie was ik helaas een van de mensen die haar baan verloor. Verschrikkelijk. Maar zes weken later werd ik al door Daniël gepolst om terug te komen.’

Werkzaam sinds? ‘1999 – eerst bij Helios zonwering Bussum, vanaf 2005 na de overname onder Ambiance Zonwering van der Wal. In 2013, tijdens de reorganisatie was ik helaas één van de mensen die haar baan verloor. Verschrikkelijk. Maar zes weken later werd ik al door Daniël gepolst om terug te komen, voor deze functie. Ja, hij was al gewaarschuwd dat hij mij niet moest laten lopen, haha. Sindsdien werk ik met heel veel plezier in Hilversum.’

Wat maakt werken hier zo leuk? ‘De abnormaal heerlijke sfeer, dat sowieso, maar in mijn werk zelf het feit dat ik mijn ei kwijt kan. Ik run echt een beetje mijn eigen toko, want het logistieke gedeelte van het bedrijf regel ik in mijn eentje in principe. Maar ook de schaalvergroting en professionalisering van de laatste jaren vind ik fijn. Het klopt gewoon. De poppetjes zitten op de juiste plek. Hoewel we qua sfeer verregaand onzakelijk blijven. Echt een familiegevoel.’

Wat is jouw drive? ‘Heel simpel: mijn takenlijst per dag af hebben. Dat geeft bevrediging. Maar ook elkaar helpen, elkaar toespreken als het even niet goed gaat. Dat maakt het werk afwisselend! Ik heb het van klein bedrijf en veel minder zakelijk naar een veel beter gestroomlijnd, groter bedrijf zien groeien. Dat we dat samen doen is ongelooflijk leuk.’

Mooie herinnering of anekdote? ‘Het feit dat er nooit een dominante hiërarchie is geweest maakt dat er bijzondere banden konden ontstaan. Met Jon had ik echt een klik bijvoorbeeld. Een paar jaar terug kwam ik Jolanda, zijn vrouw tegen bij het schaatsen en hebben we een uur zitten kletsen. Ook over hoe erg we hem missen. Dat toont wel hoezeer Jon en zij zich niet boven het personeel plaatsten. Niemand stond boven een ander. En nog steeds. Daniël heeft het bedrijf in de geest van Jon voortgezet en groot gemaakt. Dat is echt bijzonder.’ ●

Showroom in De Bilt, voorheen Jansen De Bilt

Gelukkig zit de economie vanaf 2015 in Nederland weer in de lift en is er bij Van der Wal weer ruimte voor groei. Het leidt in 2016 tot een nieuwe overname: Jansen De Bilt Zonwering in De Bilt wordt onderdeel van Ambiance Zonwering Van der Wal. Het nieuwe onderdeel blijft gevestigd in het prachtige pand aan de Holle Bilt 25, waar Jansen al zat. Ook Vivante Bekenkamp krijgt een plek in deze winkel, zodat klanten in de Bilt voor zonwering én woninginrichting tegelijk bediend kunnen worden, net als in Hilversum en Bussum.

ONVERWACHT VERLIES

Helaas kent ook deze fase een gitzwarte wolk. Op 19 oktober 2016 overlijdt Wouter op 60-jarige leeftijd geheel onverwacht aan de gevolgen van een hartstilstand. Het is wederom een niet te bevatten verlies voor de familie en het bedrijf; geheel onverwacht dit keer. Voor veel mensen is de dood van Wouter een schok. Hij is een bekend en geliefd figuur in de regio, onder andere omdat hij in zijn carrière als verkoper bij zo ontzettend veel mensen over de vloer is geweest. Met sommige van hen heeft hij wel dertig jaar contact gehad. Zijn overlijden veroorzaakt daarmee ook bij veel klanten een groot gevoel van verlies. Het is een dubbe-

le slag voor Daniël en zijn jongere broer Martijn, die ondertussen ook werkzaam is bij Van der Wal. Zij moeten hun vader zowel op het werk als privé missen. Wouter is als vader onvervangbaar, en het is nog maar de vraag wie zijn plek in het bedrijf zou kunnen overnemen.

BLIK OP DE TOEKOMST

Toch komt ook nu de veerkracht van het Van der Wal team bovendrijven. De krachten worden gebundeld en de koers wordt herpakt. In de jaren tussen 2016 en

nu, blijkt dat Van der Wal het nog altijd fantastisch goed doet. De blik is gericht op de toekomst en er wordt gekeken naar nieuwe mogelijkheden, innovaties en groeipotentie. Het centraal stellen van de klant en de klantenbinding staat daarbij als vanouds voorop. Dit komt terug in de inmiddels officiële missie van het bedrijf: 'door de verwachtingen van de klant te overtreffen, maken we van klanten fans'. De woninginrichting breidt nog verder uit als in 2019 Jan Buis Woninginrichting in Baarn onderdeel wordt van Vivante Bekenkamp. Van der Wal lijkt de crisis definitief goed te hebben doorstaan.

Het huidige succes van Van der Wal laat zien dat ze hierin slagen. Ook is het familiegevoel onder het personeel nog altijd duidelijk voelbaar, ook voor de vele nieuwe medewerkers die in de afgelopen jaren zijn aangenomen. Het bedrijf is niet onpersoonlijk of minder sociaal onderling geworden door de groei. Sterker nog, ook anno 2020 zegt het personeel het bedrijf als een 'warm bad' en een 'familie' te ervaren. Ongetwijfeld draagt dit bij aan het continuerende succes van Van der Wal.

Het besef dat je het verste komt als je het samen doet; het zit nog altijd diepgeworteld in het DNA van het bedrijf. Johannes zou trots zijn.

De toekomst ziet er dan ook mooi uit. Daniël heeft een scherpe visie voor waar Van der Wal heen moet en samen met het steeds verder groeiende team werkt hij gestaag verder om de toekomstambities voor Van der Wal te realiseren. De vrijdagmiddagborrels blijven belangrijk voor de onderlinge cohesie en de

successen worden nog steeds samen gevierd als 'Friends and Family'. Om het 90-jarig jubileum te vieren, is het bedrijf in november 2019 met al het personeel inclusief aanhang

naar Straatsburg gegaan. Net als voorgaande jubileumtrips is ook deze als 'heel bijzonder en gezellig' ervaren.

Hoewel er tussen de oprichting in 1929 en nu ongelooflijk veel is veranderd, is er ook verrassend veel behouden gebleven. De kunst om zwaar weer het hoofd te bieden, om innovatief en flexibel te zijn én... het besef dat je het verste komt als je het samen doet; het zit nog altijd diepgeworteld in het DNA van het bedrijf. Johannes zou trots zijn. Niemand weet precies wat de toekomst voor Van der Wal in petto heeft, maar het is in elk geval zeker dat er met hart en ziel aan zal worden gewerkt.

90-jarig bestaan in Straatsburg, najaar 2019

DANIËL DE WILD

DIRECTEUR

‘Ons succes is fantastisch, maar als ik kon, zou ik alles wat ik heb bereikt inleveren om mijn vader en Jon terug te halen. Samen zouden we zoveel meer plezier hebben gehad.’

Je hebt een bijzonder carrièreverloop achter de rug? ‘Ja, dat kun je wel zeggen. Van mijn tiende tot mijn twaalfde (1994-1996) begon ik met wat klusjes doen in de vakanties. Grind harken, de werkplaats van mijn vader vegen, markiezen schuren en slopen. Dat was de laatste periode op de Johannes Geradtsweg. Daarna heb ik tot mijn vijftiende allerlei hulpwerkzaamheden gedaan: beugeltjes schilderen, markiezen helpen bekleden, dat soort dingen. Vervolgens ben ik op mijn vijftiende in de showroom gaan werken. Dat vond ik het allerleukste, dat contact met mensen. En vanaf mijn achttiende werd ik bedrijfsleider, naast mijn opleiding Detailhandel inderdaad. Ik werkte keihard, maar in het weekend stond ik wel in het café om ook nog gewoon een tiener te zijn hoor. Al was er uiteraard wel altijd een kloof met leeftijdsgenootjes. Stond ik op zaterdag bier te drinken in de kroeg, op maandag was de eigenaar van de kroeg weer klant bij mij.’

Werd het geaccepteerd, zo jong al bedrijfsleider? ‘Ik was me er wel van bewust dat bij mij het vergrootglas erop lag. Niet alleen omdat ik jong was, ook omdat ik de zoon van Wouter was en een beetje de surrogaatzoen van Jon. Ik kon het eigenlijk alleen maar fout doen. Hetzelfde gold voor mijn jongere broer Martijn toen hij begon. Maar zodra mensen zien dat je het bedrijf beter maakt met jouw beslissingen en je capabel bent, dan verandert dat wel.’

Hoe verliep de stap naar het directeurschap? ‘Op een hele nare manier, omdat Jon begin 2009 overleed. Hij was zo belangrijk geweest voor mij als mens dat zijn dood vreselijk moeilijk was. Jon had Van der Wal echt laten vliegen, dus mensen vreesden ook het ergste voor het bedrijf. Als Van der Wal een berg was, dan had Jon ’m al hoog gemaakt. Dat kon toch niet hoger? Ik wilde de berg echter niet hoger, maar wel groter maken. Het ging me om de uitdaging. Zowel bedrijfsmatig als qua mensen: hoe konden we personeel en klanten zo goed mogelijk verzorgen? Net zoals Johannes dat ooit had gedaan als oprichter, maar dan met een groter bedrijf. Ik ben nu ruim tien jaar directeur en in die tien jaar zijn we flink gegroeid. Ons succes is fantastisch, maar als ik kon, zou ik alles wat ik heb bereikt inleveren om mijn vader en Jon terug te halen. Samen zouden we zoveel meer plezier hebben gehad en die berg nog zoveel hoger en groter hebben kunnen maken.’

In welke zin is het nu nog een familiebedrijf? ‘Ik noem het nu meestal een Family and Friends bedrijf. Patrick doet bijvoorbeeld niet onder voor familie, maar we zijn eerder een zelfgekozen familie. De sfeer is hecht en daar let ik erg op. Net zoals Jon dat deed en Joop voor hem. En Johannes weer voor hem. Daarom hebben we ook regelmatig bedrijfsuitjes, met de partners erbij, en maken we veel plezier. En iedere week is er ook de vrijdagmiddagborrel. Maar ik herinner me ook nog de tijd dat Joop de facturen nog uittipte op een typemachine en de loonzakjes uitdeelde op de Johannes Geradtsweg, terwijl Gerda markiesdoeken zat te stikken op zolder en voor thee zorgde voor Joop, Ton, Jon en Wouter, mijn vader. Of dat Joop vanaf het kantoor in de tuin gewoon de woonkamer inliep om Gerda te vragen even een spoedje te rijden. Dát was echt een familiebedrijf.’

Wat is jouw kracht? ‘Onder andere dat ik fouten mag maken. Daar ben ik niet bang voor, ik snap het spasme erover ook niet. Je leert ervan en het gebeurt nou eenmaal. Dus wees open over je fouten, anders is het ‘diefstal’; je ontnemt een ander het leermoment als je je fout niet deelt.’

Meest memorabele project? ‘Ik leef in het nu, en wat nu leeft bij mij is dat we bijvoorbeeld het RTL gebouw van zonwering gaan voorzien en veel studio’s op het Mediapark. En Vivium Godelinde in Bussum; daar gaan we 418 zonneschermen plaatsen! Maar ik vind het ook gaaf als oude klanten opnieuw terugkomen om te bestellen. Dan heb je blijkbaar goede kwaliteit en nazorg geleverd. Het hoeft trouwens echt niet groot te zijn om memorabel te zijn. Veel klanten waren ook al klant bij oprichter Johannes al die jaren geleden, dus dat voelt ook extra bijzonder als ze nog steeds voor ons kiezen.’ ●

NA WOO RD

‘Met het besluit van Johannes van der Wal in 1929 om als zelfstandige glazenwasscher aan de slag te gaan, was de start van Firma J. van der Wal een feit. Er ligt bijna een eeuw tussen dat moment en nu. Toch voelt het alsof ik Johannes gisteren heb gesproken. Het is alsof hij het afgelopen jaar een bekende van me is geworden door archiefonderzoek in het Streekarchief Gooi en Vechtstreek¹ en de interviews met zoon Ton en schoondochter Gerda.

Het beeld dat ontstond, was niet alleen de ontstaansgeschiedenis van een bedrijf, maar bovenal een schets van grondlegger Johannes. Een bijzonder mens, die het ondanks de sores van het werksmilieu voor elkaar kreeg om in een tijd van economische rampspoed een succesvol en bestendig bedrijf van de grond te krijgen in het Hilversum van de vroege twintigste eeuw. Door hard te werken, zijn grote, sociale hart en door dingen ‘samen te doen’, zoals hij zo fijn vond.

Het lijkt erop dat juist dit sociale karakter van Johannes hét geheim is geweest achter het succes van Van der Wal. Dit sociale aspect is in het bedrijf tot de dag van vandaag behouden gebleven. Want alle innovatie, service en productkwaliteit daargelaten, mensen kochten én werkten graag bij Van der Wal omdat hij goed voor mensen wilde zorgen. Bijna een eeuw later is dat nog steeds zo. Het bedrijf heeft zich verder ontwikkeld dan Johannes ooit had kunnen dromen, maar het DNA dat hij met heel zijn hart en ziel in zijn onderneming heeft gelegd, is niet wezenlijk veranderd. Tomeloos enthousiasme, hart voor klanten, bereidheid om hard te werken en bovenal het gevoel het ‘samen’ te doen: het is allemaal nog aanwezig. Johannes zou er maar wat trots op zijn.

Tot slot wil ik graag een paar mensen uitlichten zonder wie dit nooit zo’n mooi en rijk verhaal had kunnen worden. Allereerst veel dank aan de huidige medewerkers, die hun tijd en verhalen met me hebben gedeeld.² Tevens een speciaal woord van dank aan Ton van der Wal (1942, jongste zoon van Johannes en Jansje) en Gerda Akkies (1937, weduwe van Johannes’ oudste zoon Joop). Hun verhalen waren niet alleen een feest om naar te luisteren, maar zijn onmetelijk waardevol gebleken.³ Gerda gaf mij een prachtig inkijkje in de stille kracht achter de Van der Wal mannen: hun vindingrijke en sterke vrouwen. Ik ben dankbaar dat Gerda dit nog met mij heeft kunnen delen; een half jaar na ons interview is zij helaas op 29 oktober 2019 overleden.’

WENDELIJN VAN DER LEEST,
historica

¹ Veel dank gaat uit naar de hulp van de medewerkers van dit archief. Met name Nora Bosscher, Sjors Zanoli en Karin Abrahamse zijn van grote waarde geweest in mijn zoektocht door de weerbarstige Hilversumse archieven en beeldbank. Ook Dhr. E. Mensch van de Hilversumse Historische Vereniging Albertus Perk ben ik dank verschuldigd voor hulp bij het verzamelen van prenten van Trompenberg.

² Met speciale dank aan Jolanda van der Wal - van Keeken, Netty Rebel, Dennis de Zoete, Patrick van de Pol, Michel Ploeg, Louise Ploeg, Grace Koster, Scott Kapinga, Jacqueline Bollebakker, Martijn de Wild, Desiree van der Wal en Daniël de Wild.

³ Schriftelijk kwam er ook nog aanvullende informatie van Johannes’ middelste zoon Meindert (1940).

ONZE OPDRACHTEN

DOOR DE JAREN HEEN

Van links boven naar links onder, met de klok mee
 1. 't Tolhuis, Soestdijkerstraatweg, Hilversum
 2. Café de Doelen, Groest, Hilversum
 3. Davina en Partners Emmastraat, Hilversum
 4. Café de Dokter, Groest, Hilversum
 5. Lunchcafé Van Drimmelen, Kerkstraat, Hilversum

Van links boven naar links onder, met de klok mee
 1. Voormalige KRO studio's
 2. Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid, Hilversum
 3. Talpa Media Villa
 4. Voormalige Radio 538 studio's, Koninginneweg, Hilversum
 5. Voormalig NCRV gebouw

Van links boven naar links onder, met de klok mee

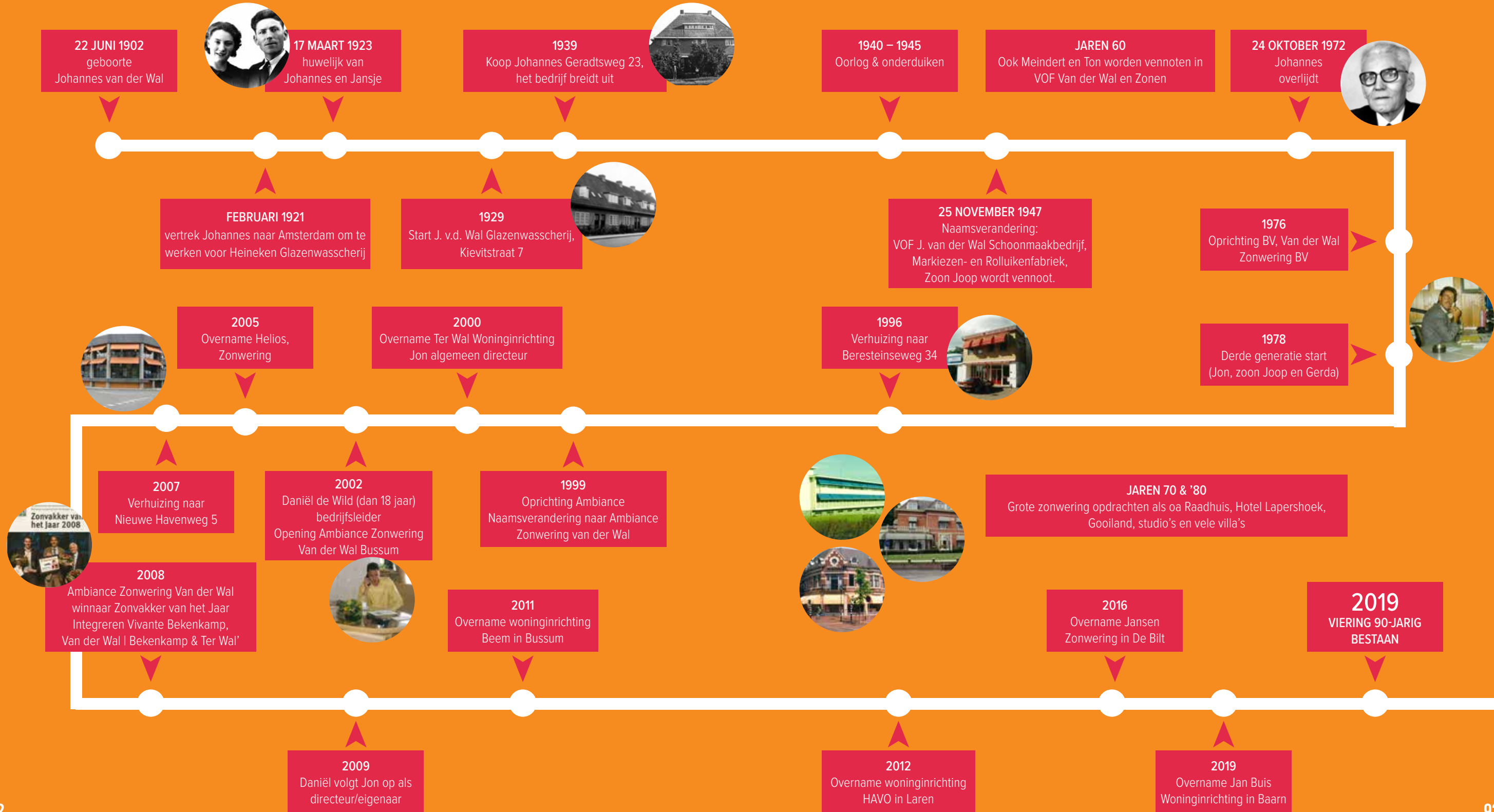
1. Singer, Laren
2. Jazz Café Nick Vollenbrecht, Laren
3. Mijn Hemel Wijnkoperij, Gijsbrecht van Amstelstraat, Hilversum
4. Cafe Flater, Groest, Hilversum
5. Restaurant de Smidse, Oude Doelen, Hilversum

Van links boven naar links onder, met de klok mee

1. Flat Kerkelanden, Hilversum
2. Gemeentehuis, Hilversum
3. Rembrandtschool, Hilversum
4. Tergooi Ziekenhuizen, Blaricum

COLO FON

© Ambiance Zonwering van der Wal, 2021

MET MEDEWERKING VAN

Historica: Wendelijn van der Leest

Ontwerp en vormgeving: studio Pietje Precies bv, Hilversum

MET DANK AAN

Jacqueline Bollebakker, Scott Kapinga, Grace Koster, Louise Ploeg, Michel Ploeg, Patrick van der Pol, Netty Rebel, Jolanda van der Wal - van Keeken, Daniël de Wild, Martijn de Wild, Dennis de Zoete, en alle anderen die bij de totstandkoming van dit boek betrokken waren.

MEER INFORMATIE

Ambiance Zonwering van der Wal

Nieuwe Havenweg 5, 1216 BG Hilversum

035 628 0203

www.ambiance-zonwering.nl

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. Deze uitgave is met de grootst mogelijk zorgvuldigheid samengesteld. Noch de auteur nog de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Wij hebben ons best gedaan om alle rechthebbenden met betrekking tot beeldmateriaal in dit boek te achterhalen. Als u denkt dat uw materiaal zonder voorafgaande toestemming is gebruikt, laat het ons weten.

FOTOVERANTWOORDING

- p. 2-3. Jansje en Johannes van der Wal, *familiearchief*.
- p. 7. Adresboek van Hilversum 1930, vermelding van Johannes van der Wal op de Kievitsstraat 7 te Hilversum. *Eigendom SAGV*.
- p. 8. Beurskrach 1929, New York, *Wiki Commons*.
- p. 8. Eerste steenlegging van het raadhuis aan het Dudokpark, *SAGV 032.2*.
- p. 9. Johannes werkt als 'Glazenwasscher' voornamelijk in de wijk Trompenberg in Hilversum, *Hilversumse Historische Kring Albertus Perk*.
- p. 9. Kievitstraat Hilversum in 1925, *SAGV*.
- p. 11. Kerkbrink Hilversum in 1910, de periode dat Johannes opgroeit, *SAGV032.7*.
- p. 11. Paardentram tussen 's Graveland en Hilversum in 1910, *SAGV032.2*.
- p. 12. ooruitgang voor Hilversum opening van het treinstation, *SAGV032.7*.
- p. 13. De contouren van het Raadhuis in Hilversum krijgen al vorm, *SAGV*.
- p. 14. Werkplaats van D. Heineken's Glazenwasscherij, v.d. Helststraat in Amsterdam in 1928, *Spaarnestad Photo*.
- p. 15. Krantenartikel in de Nieuwe Bussumsche Courant van 2 juni 1928, *Delfer*.
- p. 17. Huwelijksakte van Johannes van der Wal en Jansje van Erven van 17 maart 1923 in de gemeente Jutphaas, *Het Utrechts Archief*.
- p. 18. Annie, Jansje en Johannes, *familiearchief*.
- p. 19. Nederlandse Seintoestellen Fabriek poort na de bouw in 1921, *SAGV*.
- p. 19. Studio's van de VPRO aan de 's Gravelandseweg in Hilversum in 1950, *SAGV 032.2 2701 Dhr. Vermeulen*.
- p. 21. Villa Elwin, Steijnlaan hoek Bothalaan in Hilversum, *Hilversumse Historische Kring Albertus Perk*.
- p. 22 -23. Diverse adresboeken Hilversum, 1929 - 1942.
- p. 24. Louise Ploeg, *Martijn de Wild*.
- p. 25. Annie, Meindert, Ton, Jansje en Joop, *familiearchief*.
- p. 26. Donderstraat, hoek Zuiderweg in Hilversum in 1930, *SAGV505501*.
- p. 26. Bezetting van het AVRO gebouw op de 's Gravelandseweg in Hilversum op 15 mei 1940, *Spaarnsestad Photo*.
- p. 27. Martijn de Wild, *Wendy Darmata*.
- p. 28. Duitsers vorderen fietsen op de Groest, nabij hotel-restaurant De Karsenboom, *SAGV032.6*.
- p. 28. Samenkomst luchtbescherming met auto van de NSF aan de voet van zendmasten voor de sloop. 28. *SAGV 032.6*.
- p. 29. Bevrijdingsfeest op de Groest in Hilversum op 7 mei 1945, *SAGV 032.5 5164 Jacq Stevens Fotografie*.
- p. 29 De Engelse divisie, de Polar Bears, rijden door Hilversum na de capitulatie, *SAGV 0325, Jacq Stevens Fotografie*.
- p. 30 Dennis de Zoete, *Martijn de Wild*.
- p. 32-33. Wandelkaart, *SAGV077 60-1-50 1930 N.V. J. Smulders en Co, Drukker N.V. Boekh. v.h. J. W. Ebert, Uitgever*.
- p. 35. Eerste officiële document van inschrijving op 19 juli 1947, *KvK Archief*.
- p. 36. Joop en Meindert voor het Huis aan de Zonen genoemd, *familiearchief*.
- p. 37. Gerda en Joop van der Wal, *familiearchief*.
- p. 38. Oprichting van de VOF J. v.d. Wal en Zoon en toetreding van Joop van der Wal tot de VOF, 13 februari 1958, *KvK Archief*.
- p. 39. Het eerste logo, toen nog J. v.d. Wal en Zonen genoemd, *familiearchief*.
- p. 40. NOS studio's in de jaren 70 voorzien van zonwering, *familiearchief*.
- p. 41. Johannes en Jansje van der Wal op de Joh. Geradtsweg in Hilversum begin jaren 70, *familiearchief*.
- p. 43. Van paardentram tot auto, er is veel veranderd in het leven van Johannes, Joh. Geradtsweg in de jaren 70, *SAGV 236 D1 1870*.
- p. 44. Vakantie van Annie, Jansje en Johannes in Italië, *familiearchief*.
- p. 44. Johannes van der Wal op 70 jarige leeftijd, *familiearchief*.
- p. 45. Hema wordt uitgebreid naar het pand van Wille aan de Kerkstraat in Hilversum in 1972, *SAGV 236 D1 2721*.
- p. 45. Een van de eerste bedrijfsauto's die werd gebruikt tot in de jaren 70, *familiearchief*.
- p. 46. Jolanda en Jon, *familiearchief*.
- p. 48. Een handgeschreven order van 18 januari 1975, *familiearchief*.
- p.49. De eerste showroom, *familiearchief*.
- p. 50. Gemeentehuis Hilversum voorzien van zonwering met Dudokblauwe kleur, *Wouter de Wild*.
- p. 51. Werkbus voor de werkplaats op de Johannes Geradtsweg, *familiearchief*.
- p. 52. Van der Wal bestaat 60 jaar, *familiearchief*.
- p. 53. Cheque Van der Wal voor gehandicapte sport, *familiearchief*.
- p. 55. Jon van der Wal aan het werk op zijn kantoor op de Johannes Geradtsweg, *familiearchief*.
- p. 57. Jacqueline Bollebakker, *Martijn de Wild*.
- p. 58. Verbouwing van de nieuwe showroom aan de Beresteinseweg, *familiearchief*.
- p. 59. Verhuiskaart voor de verhuizing naar de Beresteinseweg, *familiearchief*.
- p. 60. Netty Rebel, *Martijn de Wild*.
- p. 62. Het Ambiance logo wordt toegevoegd aan de naam, *familiearchief*.
- p. 63. Gerda van der Wal, *familiearchief*.
- p. 63. Jon van der Wal krijgt de oorkonde voor Zonvakker van het Jaar 1998 overhandigd, *familiearchief*.
- p. 64. Een van de eerste gesprekken van Daniël in de showroom op de Beresteinseweg in Hilversum, *familiearchief*.
- p. 64. Gerda en Joop van der Wal tijdens jubileumfeest, *familiearchief*.
- p. 65. Ambiance zonwering van der Wal weer bij de beste drie van Nederland 1999, *familiearchief*.
- p. 66. Michel Ploeg, *Louiza Mei King*.
- p. 67. Opening Ambiance Zonwering Van der Wal Bussum in 2002, *familiearchief*.
- p. 68. Montage van een speciaal brandwerendoek door Ton en Jon van der Wal in Six Flags Holland in 2000, *familiearchief*.
- p. 69. Scott Kapinga, *Martijn de Wild*.
- p. 70. Foto's van zonwering in Hilversum, *familiearchief*.
- p. 71. Ton repareert zonwering, *familiearchief*.
- p. 72 - 73. De evolutie van Nieuwe Havenweg 5 2007 - 2019, *familiearchief*.
- p. 74. Het team bij het begin van de bouw van de nieuwe showroom, juni 2007, *familiearchief*.
- p. 75. Cover Zonvakmagazine, *Qumedia*
- p. 76. Patrick van de Pol, *Louiza Mei King*
- p. 79. Opening van Vivante Havo door Burgemeester Elbert Roest op 3 mei 2012, *familiearchief*.
- p. 80. Beem Woninginrichting gaat samen met Helios Zonwering 2011, *familiearchief*.
- p. 81. Grace Koster, *Louiza Mei King*.
- p. 82. Showroom in De Bilt, voorheen Jansen De Bilt, *Martijn de Wild*.
- p. 83. 90-jarig bestaan in Straatsburg, najaar 2019, *Martijn de Wild*.
- p. 84. Daniël de Wild, *Louiza Mei King*.
- p. 87. Wendelijn van der Leest
- p. 88-91. Diverse projecten, *familiearchief*.

